ДЕРЖАВНА СЛУЖБА ЯКОСТІ ОСВІТИ УКРАЇНИ

НМЦ

ДЕРЖАВНА ОСВІТНЯ УСТАНОВА «НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ЦЕНТР З ПИТАНЬ ЯКОСТІ ОСВІТИ»

ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНА ДОВІДКА

про результати реалізації у 2024/2025 та 2025/2026 навчальних роках Пілотного проєкту щодо вивчення (моніторингу) якості освіти у закладах фахової передвищої освіти

За підсумками проведення тестування здобувачів фахової передвищої освіти та онлайн-анкетування керівників закладів фахової передвищої освіти

ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНА ДОВІДКА
про результати реалізації у 2024/2025 та 2025/2026 навчальних роках Пілотного проєкту щодо вивчення (моніторингу) якості освіти у закладах фахової передвищої освіти

(за підсумками проведення тестування здобувачів фахової передвищої освіти та онлайн-анкетування керівників закладів фахової передвищої освіти)

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ

Про подолання ризиків та загроз, пов'язаних із освітніми втратами (проблемами досягнення конкретних результатів через відсутність або обмеження доступу до навчання), у світі активно почали говорити під час карантинних обмежень COVID-19, адже саме пандемія вперше спричинила кризи в багатьох освітніх системах світу.

В Україні освітні втрати зумовлені як тривалим карантином, так і широкомасштабним вторгненням російських військ в Україну. Вимушені перерви у навчанні, знищені заклади освіти, відсутність можливості навчатись очно, обмеження для дистанційного та змішаного форматів роботи, а також перебої з електроенергією та зв'язком – головні виклики, з якими стикнулася українська освіта як протягом періоду загальнонаціонального карантину, так і упродовж воєнного стану. Безперечно, це призвело до наростання проблеми освітніх втрат і, відповідно, необхідності оперативного реагування на загрози.

З огляду на викладене, Державною службою якості освіти України (далі – Служба) спільно з Державною установою «Науково-методичний центр вищої та фахової передвищої освіти» (далі – НМЦ ВФПО) з 2022/2023 навчального року триває **вивчення (моніторинг) якості освіти у закладах фахової передвищої освіти (далі – Пілотний проєкт)**.

Метою моніторингу є отримання об'єктивних даних про якість фахової передвищої освіти та забезпечення органів державної влади і громадськості статистичною й аналітичною інформацією, окреслення позитивних і негативних тенденцій. Натомість керівники закладів вищої та фахової передвищої освіти отримують змогу надавати свій відгук про найбільш ефективні форми компенсаторних інструментів задля зменшення освітніх втрат.

Проєкт був розрахований на три роки (2023-2025 роки), проте за ініціативою постійних учасників Пілотного проєкту його тривалість продовжена ще на три роки. Вбачається, що цей проєкт у перспективі стане постійною акцією за власним бажанням закладів освіти в рамках розбудови внутрішньої і зовнішньої систем забезпечення якості освіти.

Наразі заходи з підготовки та реалізації Пілотного проєкту з метою відстеження динаміки освітніх втрат, спричинених пандемією COVID – 19 та поглиблених війною російської федерації проти України **здійснюються** відповідно до абзацу п'ятого частини другої статті 67 Закону України «Про освіту», частини другої статті 15, статті 23 Закону України «Про фахову передвищу освіту», підпункту 5 пункту 4, пункту 9 Положення про Державну службу якості освіти України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 14 березня 2018 року № 168, пункту 2 розділу I, пунктів 2, 3 розділу II, пункту 2 розділу III, пункту 6 розділу IV, пунктів 1-3 розділу V Порядку проведення моніторингу якості освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України 16 січня 2020 р. № 54, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 10 лютого 2020 р. за № 154/34437, Угод про проведення пілотного проєкту щодо вивчення (моніторингу) якості освіти у закладах фахової

передвищої освіти між Державною службою якості освіти України та Державною установою «Науково-методичний центр вищої та фахової передвищої освіти» від 14.04.2023 та від 25.11.2025, з метою отримання об'єктивних даних про якість фахової передвищої освіти, забезпечення органів державної влади, громадськості відповідною статистичною та аналітичною інформацією, її відповідності завданням сталого інноваційного розвитку суспільства, згідно із наказом Служби від 14.04.2023 № 01-10/74 «Про запровадження Пілотного проєкту щодо вивчення (моніторингу) якості освіти у закладах фахової передвищої освіти» та від 01.12.2025 № 01-10/610.

Інформаційно-аналітична довідка за результатами реалізації III та IV етапів Пілотного проєкту (2024/2025 та 2025/2026 навчальні роки) містить інформацію про:

- підсумки тестування (незалежний дистанційний моніторинг знань з використанням інформаційно-комунікаційних технологій) здобувачів фахової передвищої освіти випускних груп;
- онлайн-анкетування керівників закладів освіти, здобувачі яких взяли участь у тестуванні.

І. РЕЗУЛЬТАТИ ТРЬОХ ЕТАПІВ ТЕСТУВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ЗАКЛАДІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ

У рамках здійснення заходів щодо підготовки та реалізації в 2024/2025 та 2025/2026 навчальних роках (III та IV етапи Пілотного проєкту):

- забезпечено інформування зацікавлених сторін про особливості проведення моніторингу;
- узгоджено перелік закладів фахової передвищої освіти – учасників Пілотного проєкту;
- узгоджено перелік спеціальностей для проведення тестування здобувачів фахової передвищої освіти та затверджено графік проведення тестування.

Динаміка проєкту			
2022/2023 навчальний рік:	2023/2024 навчальний рік:	2024/2025 навчальний рік:	2025/2026 навчальний рік
<u>Тестування</u>			
56 ЗФПО 15 ОПП 14 спеціальностей **3835 здобувачів освіти** **19 регіонів**	**152 ЗФПО** 32 ОПП 21 спеціальність, **8477 здобувачів освіти** **23 регіони**	**133 ЗФПО** 35 ОПП 21 спеціальність, **7991 здобувачів освіти** **23 регіони**	**124 ЗФПО** **37 ОПП** **21 спеціальність** **8432 здобувачів освіти** **23 регіони**
<u>Опитування:</u>			
49 ЗФПО	149 ЗФПО	68 ЗФПО	118 ЗФПО

Аналіз динаміки реалізації Пілотного проєкту свідчить, що після суттєвого розширення кола учасників у 2023/2024 навчальному році подальшого кількісного масштабування в частині залучення закладів освіти не відбулося. У 2024/2025 та 2025/2026 навчальних роках у тестуванні взяли участь відповідно 133 та 124 ЗФПО проти 152 у 2023/2024 навчальному році. Водночас упродовж двох останніх етапів сформувалося відносно стабільне коло учасників, для яких участь у зовнішньому оцінюванні якості підготовки здобувачів освіти набула системного характеру.

При цьому відсутність подальшого збільшення кількості закладів не означає відсутності розвитку Проєкту загалом. Упродовж чотирьох етапів кількість освітньо-професійних програм, охоплених тестуванням, збільшилася з 15 до 37, а кількість спеціальностей – з 14 до 21. Після розширення у 2023/2024 навчальному році перелік спеціальностей залишається стабільним, тоді як кількість ОПП продовжує поступово зростати. Таким чином, поряд із стабілізацією кількості закладів відбулося **змістове розширення Проєкту за кількістю охоплених освітньо-професійних програм**.

Показовою є також динаміка кількості здобувачів освіти. Після її зменшення з 8477 осіб у 2023/2024 навчальному році до 7991 осіб у 2024/2025 навчальному році у 2025/2026 навчальному році кількість учасників тестування зросла до 8432 осіб, тобто практично повернулася до рівня 2023/2024 навчального року. При цьому такого охоплення досягнуто за участі 124 ЗФПО проти 152 ЗФПО у 2023/2024 навчальному році. Це свідчить про **збільшення середнього охоплення здобувачів освіти в межах одного закладу-учасника Проєкту**.

Окремої уваги заслуговує участь керівників ЗФПО в опитуванні. Після суттєвого зменшення активності у 2024/2025 навчальному році, коли в опитуванні взяли участь 68 із 133 закладів – близько 50 %, у 2025/2026 навчальному році кількість учасників зросла до 118 із 124 ЗФПО – близько 97,5 %. Таким чином, за останній рік спостерігається **суттєве відновлення залученості керівників закладів до опитування**, хоча в абсолютних показниках рівня 2023/2024 навчального року (149 ЗФПО) не досягнуто.

Загалом результати чотирьох етапів свідчать про перехід Пілотного проєкту від етапу активного кількісного розширення до етапу **стабілізації складу учасників та поглиблення їх участі**. Збереження упродовж двох останніх навчальних років близької кількості ЗФПО, одночасне відновлення чисельності здобувачів освіти, поступове збільшення кількості ОПП та суттєве зростання участі керівників в опитуванні дають підстави говорити про формування сталого ядра учасників Проєкту.

Аналіз причин невідповідності очікуваного масштабування реальним обсягам участі засвідчив, що одним із чинників є ускладнення умов організації освітнього процесу в період воєнного стану. Водночас основну програмну ціль, задекларовану за результатами реалізації ІІ етапу дослідження, – збереження інтересу та затребуваності тестування серед закладів освіти – учасників моніторингу – загалом досягнуто. Кількість ЗФПО, які взяли участь у тестуванні у 2024/2025 та 2025/2026 навчальних роках, становить близько 85 % від показника 2023/2024 навчального року та водночас більш ніж удвічі перевищує кількість учасників на початку реалізації Пілотного проєкту.

Збережено і географічне охоплення Проєкту: у 2023/2024, 2024/2025 та 2025/2026 навчальних роках у ньому представлені 23 регіони. Водночас сталість географічного охоплення не означає незмінності інтенсивності участі окремих регіонів.

Динаміка участі закладів ФПО у тестуванні у 2023/2024, 2024/2025 та 2025/2026 навчальних роках

Область	Тестування		
	2023/2024	2024/2025	2025/2026
Вінницька область	12	9	8
Волинська область	6	8	7
Дніпропетровська область	10	8	6
Донецька	-	-	1
Житомирська область	8	5	1
Закарпатська область	4	4	3
Запорізька область	5	3	4
Івано-Франківська область	8	9	7
Київська область	7	8	7
Кіровоградська область	6	3	4
Львівська область	11	5	8
м. Київ	4	5	5
Миколаївська область	4	4	2
Одеська область	7	7	6
Полтавська область	8	9	9
Рівненська область	6	6	5
Сумська область	4	4	4
Тернопільська область	10	8	6
Харківська область	5	3	3
Херсонська область	1	1	-
Хмельницька область	7	7	8
Черкаська область	7	6	9
Чернівецька область	3	5	5
Чернігівська область	9	6	6
ВСЬОГО	**152**	**133**	**124**

Аналіз регіональної динаміки свідчить, що загальне зменшення кількості учасників зі 152 ЗФПО у 2023/2024 навчальному році до 133 у 2024/2025 та 121 у 2025/2026 навчальному році сформувалося не внаслідок рівномірного скорочення участі в усіх регіонах, а за рахунок різноспрямованих регіональних тенденцій.

У низці областей кількість закладів – учасників тестування скоротилася. Найбільш виражена така динаміка у Житомирській області – з 8 ЗФПО у 2023/2024 навчальному році до 5 у 2024/2025 та 1 у 2025/2026 навчальному році. Зменшення участі також спостерігається у Тернопільській області – з 10 до 8 та 5 закладів, Дніпропетровській – з 10 до 8 та 6, Вінницькій – з 12 до 9 та 8 закладів.

Водночас в інших регіонах у 2025/2026 навчальному році відбулося відновлення або подальше зростання участі. Зокрема, у Львівській області після скорочення з 11 до 5 закладів кількість учасників збільшилася до 8; Черкаській – з 6 до 9 . У Полтавській області кількість учасників два роки поспіль тримається у кількості 9 ЗФПО.

Окремої позитивної оцінки заслуговує збереження участі закладів освіти з регіонів, які працюють у складних безпекових умовах. У Сумській області впродовж усіх трьох етапів кількість учасників залишається незмінною – 4 ЗФПО. У Харківській області після зменшення кількості учасників у 2024/2025 навчальному році показник стабілізувався на рівні 3 закладів, в Запорізькій області у 2025/2026 навчальному році кількість закладів-учасників також стабілізувалася на 3 закладах освіти. Збереження зацікавленості закладів цих регіонів у зовнішньому оцінюванні якості підготовки здобувачів освіти в умовах суттєвих безпекових обмежень є показником їхньої організаційної спроможності та сталості участі у Пілотному проєкті.

Поряд із цим окремі регіони демонструють стабільність участі незалежно від загальної динаміки Пілотного проєкту.

Зокрема, відносно стабільними залишаються показники у Київській, Івано-Франківській, Одеській, Рівненській та Миколаївській областях.

Таким чином, чіткої прямої залежності між кількістю закладів освіти – учасників Пілотного проєкту в межах окремого регіону та безпековою ситуацією не простежується. Поряд зі скороченням участі в окремих областях стабільність або позитивну динаміку демонструють регіони, які працюють у складних безпекових умовах. Це дає підстави розглядати безпековий чинник як важливий, але не єдиний фактор, що впливає на активність участі ЗФПО у Пілотному проєкті.

Загалом у 2025/2026 навчальному році **стабілізувався загальний масштаб участі ЗФПО у Пілотному проєкті**, однак склад та інтенсивність участі в регіональному розрізі залишаються динамічними.

У 2024/2025 навчальному році (III етап Пілотного проєкту) та 2025/2026 навчальному році(IV етап Пілотного проєкту) тестування запропоновано за майже ідентичними спеціальностями та освітньо-професійними програмами як і в 2023/2024 н.р. (II етап):

			НАЗВА ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ	
	НАЗВА СПЕЦІАЛЬНОСТІ	IV етап 2025/2026 н.р.	III етап 2024/2025 н.р.	II етап 2023/2024 н.р.
1.	015 Професійна освіта – спеціалізація (015. 01)	**1. Будівництво і зварювання спеціалізація (015. 31)**	1. Будівництво спеціалізація (015. 01)	1. Будівництво спеціалізація (015. 01)
2.	071 Облік і оподаткування	2. Облік і оподаткування 3. Бухгалтерський облік	2. Облік і оподаткування 3. Бухгалтерський облік	2. Облік і оподаткування; 3. Бухгалтерський облік,
3.	072 Фінанси, банківська справа та страхування	4. Фінанси, банківська справа та страхування 5. Фінанси і кредит	4. Фінанси, банківська справа та страхування 5. Фінанси і кредит	4. Фінанси, банківська справа та страхування 5. Фінанси і кредит
4.	073 Менеджмент	6. Організація виробництва. 7. Менеджмент	6. Організація виробництва. 7. Менеджмент	6. Організація виробництва. 7. Менеджмент
5.	075 Маркетинг	8. Маркетинг 9. Маркетингова діяльність	8. Маркетинг 9. Маркетингова діяльність	8. Маркетинг 9. Маркетингова діяльність, 10. Комерційна діяльність

6.	076 Підприємництво та торгівля (076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність)	10. Комерційна діяльність 11. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність 12. Підприємництво та торгівля	10. Комерційна діяльність 11. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність **12. Підприємництво та торгівля**	11. Комерційна діяльність 12. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
7.	081 Право	13. Право	13. Право	13. Право
8.	133 Галузеве машинобудування	14. Експлуатація та ремонт обладнання харчових виробництв	14. Експлуатація та ремонт обладнання харчових виробництв	14. Експлуатація та ремонт обладнання харчових виробництв
9.	141 Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка	15. Обслуговування та ремонт електроустаткування автомобілів і тракторів 16. Монтаж, обслуговування і ремонт електротехнічних установок в агропромисловому комплексі 17. Монтаж і експлуатація електроустаткування електростанцій і енергосистем **18. Монтаж і експлуатація електроустаткування будівель і споруд**	15. Обслуговування та ремонт електроустаткування автомобілів і тракторів 16. Монтаж, обслуговування і ремонт електротехнічних установок в агропромисловому комплексі **17. Монтаж і експлуатація електроустаткування електростанцій і енергосистем**	15. Обслуговування та ремонт електроустаткування автомобілів і тракторів 16. Монтаж, обслуговування і ремонт електротехнічних установок в агропромисловому комплексі
10.	142 Енергетичне машинобудування	19. Монтаж і обслуговування холодильно-компресорних машин і установок	18. Монтаж і обслуговування холодильно-компресорних машин і установок	17. Монтаж і обслуговування холодильно-компресорних машин і установок
11.	181 Харчові технології”	20.Зберігання, консервування та переробка молока, 21. Зберігання, консервування та переробка м’яса, 22. Виробництво хліба, кондитерських, макаронних виробів та харчових концентратів 23. Виробництво харчової продукції 24. Зберігання, консервування та переробка плодів і овочів	19. Зберігання, консервування та переробка молока, 20. Зберігання, консервування та переробка м’яса, **21. «Виробництво хліба, кондитерських, макаронних виробів та харчових концентратів** **22. Виробництво харчової продукції** **24. Зберігання, консервування та переробка плодів і овочів**	18. Зберігання, консервування та переробка молока, 19. Зберігання, консервування та переробка м’яса, 20. Зберігання, консервування та переробка плодів і овочів
12.	192 Будівництво та цивільна інженерія	25. Монтаж, обслуговування	23. Монтаж, обслуговування	21. Монтаж, обслуговування

		устаткування і систем газопостачання 26. Будівництво та експлуатація будівель і споруд 27. Будівництво, експлуатація і ремонт автомобільних доріг і аеродромів	устаткування і систем газопостачання 24. Будівництво та експлуатація будівель і споруд **25. Будівництво, експлуатація і ремонт автомобільних доріг і аеродромів**	устаткування і систем газопостачання 22. Будівництво та експлуатація будівель і споруд
13.	193 Геодезія та землеустрій	28. Землевпорядкування	26. Землевпорядкування	23. Землевпорядкування
14.	201 Агрономія	29. Виробництво і переробка продукції рослинництва 30. Організація і технологія ведення фермерського господарства	27. Виробництво і переробка продукції рослинництва 28. Організація і технологія ведення фермерського господарства	24. Виробництво і переробка продукції рослинництва 25. Організація і технологія ведення фермерського господарства
15.	204 Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва	31. Виробництво і переробка продукції тваринництва	29. Виробництво і переробка продукції тваринництва	26. Виробництво і переробка продукції тваринництва
16.	206 Садово-паркове господарство	32. Садово-паркове господарство	30. Садово-паркове господарство	27. Садово-паркове господарство
17.	208 Агроінженерія	33. Експлуатація та ремонт машин і обладнання агропромислового виробництва	31. Експлуатація та ремонт машин і обладнання агропромислового виробництва	28. Експлуатація та ремонт машин і обладнання агропромислового виробництва
18.	211 Ветеринарна медицина;	34. Ветеринарна медицина	32. Ветеринарна медицина	29. Ветеринарна медицина
19.	241 Готельно-ресторанна справа	35. Готельно-ресторанна справа	33. Готельно-ресторанна справа	30. Готельно-ресторанна справа
20.	242 Туризм	36. Туризм	34. Туризм	31. Туризм
21.	274 Автомобільний транспорт	37. Обслуговування та ремонт автомобілів і двигунів	35. Обслуговування та ремонт автомобілів і двигунів	32. Обслуговування та ремонт автомобілів і двигунів

Основним принципом формування переліку учасників Пілотного проєкту традиційно була добровільна згода закладів освіти. У 2025/2026 навчальному році пропозиції щодо участі у тестуванні було направлено близько 200 закладам фахової передвищої освіти — фактично всім закладам, які здійснювали підготовку за визначеними для відповідного етапу спеціальностями та освітньо-професійними програмами.

Водночас аналіз участі ЗФПО за окремими спеціальностями та ОПП свідчить про нерівномірність їх представлення у Пілотному проєкті. Така тенденція простежується впродовж двох останніх етапів: за окремими напрямами до тестування долучалися лише 1–3 заклади освіти.

Зокрема, у 2024/2025 навчальному році незначною була кількість учасників за спеціальністю 141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка» (ОПП «Монтаж і експлуатація електроустаткування

електростанцій і енергосистем»), спеціальністю 206 «Садово-паркове господарство», а також спеціальністю 181 «Харчові технології» за ОПП «Виробництво хліба, кондитерських, макаронних виробів та харчових концентратів» і «Зберігання, консервування та переробка молока» — по 2–3 ЗФПО. За спеціальністю 015 «Професійна освіта», спеціалізацією 015.01 «Будівництво» (ОПП «Будівництво») у тестуванні взяв участь лише один заклад.

У 2025/2026 навчальному році загалом така тенденція збереглася. За спеціалізацією 015.01 «Будівництво» (ОПП «Будівництво») до тестування не долучився жоден ЗФПО. Водночас професійна освіта будівельного спрямування була представлена спеціалізацією А5.31 «Професійна освіта (Будівництво та зварювання)», за якою участь взяв один заклад освіти. Для порівняння, у вступній кампанії 2026 року конкурсні пропозиції за цією спеціалізацією заявили щонайменше вісім ЗФПО.

Разом з тим у 2025/2026 навчальному році вдалося певною мірою розширити змістове охоплення Пілотного проєкту. До тестування повернуто ОПП «Зберігання, консервування та переробка плодів і овочів», яка була представлена у 2023/2024 навчальному році, але не була охоплена ІІІ етапом, а також залучено ОПП «Монтаж і експлуатація електроустаткування будівель і споруд» у межах спеціальності 141 «Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка».

Таким чином, можливості подальшого розширення Пілотного проєкту визначаються не лише кількістю спеціальностей та ОПП, запропонованих для тестування, а значною мірою готовністю самих закладів освіти долучатися до нього. Добровільність участі, залишаючись базовим принципом реалізації Пілотного проєкту, водночас об'єктивно зумовлює нерівномірність представлення окремих напрямів підготовки.

Окремої уваги заслуговує характер комунікації закладів освіти щодо участі у Пілотного проєкту. У 2024/2025 навчальному році 39 ЗФПО, в у 2025/2026 навчальному році – 34, яким було запропоновано долучитися до тестування за окремими ОПП і які брали участь у відповідному попередньому етапі, не повідомили про прийняте рішення або причини неучасті. Водночас 10 закладів, переважно розташованих на територіях активних бойових дій або переміщених з тимчасово окупованих територій, з власної ініціативи надали обґрунтовані пояснення щодо неможливості участі, хоча надання таких пояснень не вимагалося.

Такий контраст свідчить не лише про різні можливості закладів долучитися до Пілотного проєкту, а й про різний рівень сформованості культури інституційної комунікації та відповідального партнерства. Показово, що складні безпекові умови самі по собі не стали перешкодою для підтримання належної комунікації з боку окремих закладів. Отримані результати актуалізують питання формування культури інституційної комунікації, за якої відповідь на пропозицію про участь у спільній ініціативі сприймається не лише як формальна дія, а як складова відповідального партнерства та професійної взаємодії.

Технічні умови та принцип формування змістової складової тестових завдань порівняно з іншими етапами Пілотного проєкту залишилися без змін.

Технічні умови щодо обладнання робочих місць під час тестування здобувачів фахової передвищої освіти передбачали наявність:

- комп'ютерного класу (аудиторії) на 15–20 робочих місць;
- робочого місця з персональним комп'ютером, забезпеченим операційною системою, що підтримує сучасні браузери;

- наявність засобів відеоспостереження: двох та більше IP-камер із розрахунку на одну аудиторію, розміщених перехресним способом із підтримкою форматів стискання відеокодеків H. 264 протоколів http, IPv4 із забезпеченням передачі аудіопотоку;
- інтернет-каналів для передачі сигналу відеотрансляції та здійснення онлайн-тестування із рекомендованою швидкістю не менше 1Mb/s.

Незалежний дистанційний моніторинг знань студентів (дистанційне тестування) було організовано з урахуванням вимог, визначених Методичними рекомендаціями щодо проведення незалежного дистанційного моніторингу знань студентів закладів вищої та фахової передвищої освіти з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, розробленими НМЦ ВФПО.

До тестових завдань з усіх спеціальностей внесені питання лише з тих дисциплін, які є ключовими для спеціальності, і змістова складова яких в основних темах є обов'язковою для всіх закладів освіти, що здійснюють відповідну підготовку.

Як наслідок, якість підготовки випускників закладів фахової передвищої освіти (нинішній статус) 2023, 2024, 2025 років підлягає порівнянню.

Після проведення тестування було сформовано базу даних результатів, у тому числі забезпечено порівняння якості знань здобувачів фахової передвищої освіти за результатами тестувань, проведених у 2025/2026, 2024/2025, 2023/2024 та 2022/2023 навчальних роках.

Загальні результати вимірювань у 2024/2025 навчальному році:

Код та назва спеціальності	Середній результат тестування по країні	Середній результат тестування по країні Оцінка/ 100,00	Кількість здобувачів освіти, які взяли участь у тестуванні (осіб)	Кількість ЗФПО, які взяли участь в тестуванні (за відповідною спеціальністю)
1	2	3	4	5
015 Професійна освіта, спеціалізація 015. 01 Будівництво (за ОПП Будівництво)	2,36	53,1	14	1
071 Облік і оподаткування (за ОПП Облік і оподаткування, Бухгалтерський облік)	3,53	72,65	912	56
072 Фінанси, банківська справа та страхування (за ОПП Фінанси, банківська справа та страхування, Фінанси і кредит)	3,47	71,66	662	45
073 Менеджмент (ОПП Організація виробництва, Менеджмент)	3,43	71,47	476	31
075 Маркетинг (за ОПП Маркетинг, Маркетингова діяльність, Комерційна діяльність)	3,25	66,06	162	11
076 Підприємництво та торгівля (за ОПП Підприємництво, торгівля та біржова діяльність, Комерційна діяльність)	3,36	69,7	300	21

081 Право	3,6	74,75	356	17
133 Галузеве машинобудування (за ОПП Експлуатація та ремонт обладнання харчових виробництв)	3,92	80,06	31	3
141 Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка (за ОПП Монтаж, обслуговування і ремонт електротехнічних установок в агропромисловому комплексі)	3,75	77,05	475	16
141 Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка (за ОПП Обслуговування та ремонт електроустаткування автомобілів і тракторів)	2,16	45,05	122	5
141 Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка (за ОПП Монтаж і експлуатація електроустаткування електростанцій і енергосистем)	2,1	37,32	30	2
142 Енергетичне машинобудування (за ОПП Монтаж і обслуговування холодильно-компресорних машин та установок	3,94	79,05	69	4
181 Харчові технології (ОПП Зберігання, консервування та переробка м'яса)	3,84	78,32	69	5
181 Харчові технології (ОПП Зберігання, консервування та переробка молока)	4,29	85,47	39	3
181 Харчові технології (ОПП (Виробництво харчової продукції)	2,84	61,96	309	12
181 Харчові технології (ОПП (Виробництво хліба, кондитерських, макаронних виробів та харчових концентратів)	2,68	55,35	60	4
181 Харчові технології (ОПП Зберігання, консервування та переробка плодів і овочів)	4,2	84,83	10	1
192 Будівництво та цивільна інженерія (за ОПП Будівництво та експлуатація будівель і споруд)	3,21	65,43	197	10
192 Будівництво та цивільна інженерія (ОПП Монтаж, обслуговування устаткування і систем газопостачання)	4,45	89,45	23	2
192 Будівництво та цивільна інженерія (ОПП Будівництво, експлуатація і ремонт автомобільних доріг	2,5	55,08	112	4

і аеродромів)				
193 Геодезія та землеустрій (за ОПП Землевпорядкування)	3,3	69,23	194	17
201 Агрономія (за ОПП Виробництво і переробка продукції рослинництва)	3,88	80,19	707	27
201 Агрономія (за ОПП Організація і технологія ведення фермерського господарства)	4,11	82,94	133	7
204 Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва (за ОПП Виробництво і переробка продукції тваринництва)	3,96	80,71	313	16
206 Садово-паркове господарство	3,5	72,56	88	7
208 Агроінженерія (за ОПП Експлуатація та ремонт машин і обладнання агропромислового виробництва)	3,66	76,2	978	25
211 Ветеринарна медицина	4,06	82,23	599	20
241 Готельно-ресторанна справа	2,46	56,98	181	10
242 Туризм	3,26	68,35	78	7
274 Автомобільний транспорт (за ОПП Обслуговування та ремонт автомобілів і двигунів)	2,3	48,84	292	9
ЗАГАЛОМ	3,27	62.8	7991	

Загальні результати вимірювань у 2025/2026 навчальному році:

Код та назва спеціальності	Середній результат тестування по країні	Середній результат тестування по країні Оцінка/ 100,00	Кількість здобувачів освіти, які взяли участь у тестуванні (осіб)	Кількість ЗФПО, які взяли участь в тестуванні (за відповідною спеціальністю)
1	2	3	4	5
015 Професійна освіта, спеціалізація 015. 31 Будівництво (за ОПП Будівництво і зварювання)	3,5	76,44	15	1
071 Облік і оподаткування (за ОПП Облік і оподаткування, Бухгалтерський облік)	3,7	75,38	1206	52
072 Фінанси, банківська справа та страхування (за ОПП Фінанси, банківська справа та страхування, Фінанси і кредит)	3,6	73,12	717	41
073 Менеджмент (ОПП Організація виробництва, Менеджмент)	3,5	72,17	401	26

075 Маркетинг (за ОПП Маркетинг, Маркетингова діяльність, Комерційна діяльність)	3,3	67.16	213	13
076 Підприємництво та торгівля (за ОПП Підприємництво, торгівля та біржова діяльність, Комерційна діяльність)	3,3	66,65	355	21
081 Право	3,4	71,23	326	16
133 Галузеве машинобудування (за ОПП Експлуатація та ремонт обладнання харчових виробництв)	3,5	70,4	59	5
141 Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка (за ОПП Монтаж, обслуговування і ремонт електротехнічних установок в агропромисловому комплексі)	3,6	76,28	484	18
141 Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка (за ОПП Обслуговування та ремонт електроустаткування автомобілів і тракторів)	2,7	56,38	44	2
141 Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка (за ОПП Монтаж і експлуатація електроустаткування електростанцій і енергосистем)	3,5	73,01	31	2
141 Електроенергетика, електротехніка та електромеханіка (за ОПП Монтаж і експлуатація електроустаткування будівель і споруд)	2,8	58,57	113	8
142 Енергетичне машинобудування (за ОПП Монтаж і обслуговування холодильно-компресорних машин та установок	4,0	82,4	87	5
181 Харчові технології (ОПП Зберігання, консервування та переробка м'яса)	4,0	81,4	56	3
181 Харчові технології (ОПП Зберігання, консервування та переробка молока)	3,7	78,19	12	1
181 Харчові технології (ОПП (Виробництво харчової продукції)	2,9	61,85	238	11
181 Харчові технології (ОПП (Виробництво хліба, кондитерських, макаронних виробів та харчових концентратів)	3,1	64,05	57	3

181 Харчові технології (ОПП (Зберігання, консервування та переробка плодів і овочів)	4,2	81,1	42	2
192 Будівництво та цивільна інженерія (за ОПП Будівництво та експлуатація будівель і споруд)	3,3	67,32	182	9
192 Будівництво та цивільна інженерія (ОПП Монтаж, обслуговування устаткування і систем газопостачання)	3,7	74	69	4
192 Будівництво та цивільна інженерія (ОПП Будівництво, експлуатація і ремонт автомобільних доріг і аеродромів)	2,5	53,54	66	3
193 Геодезія та землеустрій (за ОПП Землевпорядкування)	3,6	73,37	197	15
201 Агрономія (за ОПП Виробництво і переробка продукції рослинництва)	4,0	82,07	755	28
201 Агрономія (за ОПП Організація і технологія ведення фермерського господарства)	3,9	80	154	8
204 Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва (за ОПП Виробництво і переробка продукції тваринництва)	4,03	80,94	354	18
206 Садово-паркове господарство	3,7	75,01	115	8
208 Агроінженерія (за ОПП Експлуатація та ремонт машин і обладнання агропромислового виробництва)	3,8	78,03	905	25
211 Ветеринарна медицина	4,0	80,88	670	21
241 Готельно-ресторанна справа	2,8	61,54	134	9
242 Туризм	3,1	66,13	166	9
274 Автомобільний транспорт (за ОПП Обслуговування та ремонт автомобілів і двигунів)	2,4	50,62	209	8
ЗАГАЛОМ	**3,34**	**62.4**	**8432**	

Аналіз результатів тестування у 2024/2025 та 2025/2026 навчальних роках свідчить про значну різницю в рівні виконання тестових завдань здобувачами, які навчаються за різними спеціальностями та освітньо-професійними програмами. При цьому загальні результати двох етапів залишаються близькими.

У 2024/2025 навчальному році в тестуванні взяв участь **7991 здобувач освіти**, середній результат становив **62,8 бала зі 100**. Водночас за окремими ОПП результати суттєво відрізнялися. Найнижчий середній результат – 37,32 бала – отримано за ОПП «Монтаж і експлуатація електроустаткування електростанцій і енергосистем», найвищий – 89,45 бала – за ОПП «Монтаж, обслуговування

устаткування і систем газопостачання». Таким чином, різниця між крайніми значеннями перевищувала 50 балів.

Високі результати отримано не лише за ОПП, представленими незначною кількістю закладів та здобувачів. Зокрема, за ОПП «Виробництво і переробка продукції рослинництва» середній результат становив 80,19 бала за участі 707 здобувачів із 27 ЗФПО, за ОПП «Експлуатація та ремонт машин і обладнання агропромислового виробництва» – 76,2 бала за участі 978 здобувачів із 25 ЗФПО, за спеціальністю «Ветеринарна медицина» – 82,23 бала за участі 599 здобувачів із 20 закладів. Отже, за окремими напрямами достатньо високі результати отримані за широкого охоплення учасників, що зменшує вплив результатів окремого закладу або незначної групи здобувачів на загальний показник.

Водночас за низкою ОПП у 2024/2025 навчальному році зафіксовано значно нижчі результати. Зокрема, за ОПП «Обслуговування та ремонт автомобілів і двигунів» середній результат становив 48,84 бала, «Обслуговування та ремонт електроустаткування автомобілів і тракторів» – 45,05 бала, «Будівництво, експлуатація і ремонт автомобільних доріг і аеродромів» – 55,08 бала. Таким чином, уже результати ІІІ етапу засвідчили суттєву неоднорідність результатів незалежного тестування за різними напрямами підготовки.

У 2025/2026 навчальному році кількість здобувачів, які взяли участь у тестуванні, збільшилася до **8432 осіб**, тобто на 441 особу, або приблизно на 5,5 %. При цьому загальний середній результат практично не змінився – **62,4 бала проти 62,8 бала** у попередньому навчальному році.

Як і на попередньому етапі, результати за окремими ОПП суттєво різняться. Поряд із результатами понад 80 балів за окремими ОПП зберігаються значно нижчі показники за іншими напрямами. Зокрема, середній результат за ОПП «Обслуговування та ремонт автомобілів і двигунів» становить 50,62 бала, «Будівництво, експлуатація і ремонт автомобільних доріг і аеродромів» — 53,54 бала, «Обслуговування та ремонт електроустаткування автомобілів і тракторів» — 56,38 бала.

Отже, результати обох етапів демонструють **сталу неоднорідність результатів тестування за різними ОПП**. Загальний середній бал сам по собі цю різницю значною мірою нівелює і не дає повного уявлення про результати підготовки за окремими напрямами.

Більш інформативним є порівняння результатів тестування за однаковими ОПП у двох послідовних навчальних роках. Водночас таке порівняння потребує врахування особливостей формування складу учасників Пілотного проєкту. Близько 40 % ЗФПО, які брали участь у двох етапах, відрізняються. Відповідно, порівнюються результати за однаковими ОПП, але отримані за участі частково різних закладів та іншого контингенту здобувачів. Зміна складу учасників створює додаткову можливість для аналізу — дозволяє оцінити, **наскільки результати за відповідною ОПП є стійкими та відтворюються в умовах незалежного зовнішнього тестування при залученні іншого або ширшого кола закладів освіти**.

За окремими ОПП між двома етапами зафіксовано суттєве зростання середнього результату. Найбільша зміна спостерігається за ОПП «Монтаж і експлуатація електроустаткування електростанцій і енергосистем» – із 37,32 бала у 2024/2025 навчальному році до 73,01 бала у 2025/2026. При цьому кількість здобувачів практично не змінилася – 30 та 31 особа, а кількість ЗФПО залишилася однаковою – по два заклади. За ОПП «Обслуговування та ремонт електроустаткування автомобілів і тракторів» результат зріс із 45,05 до 56,38

бала, за ОПП «Виробництво хліба, кондитерських, макаронних виробів та харчових концентратів» – із 55,35 до 64,05 бала.

Позитивна динаміка простежується також за ОПП «Землевпорядкування» – з 69,23 до 73,37 бала при практично незмінній кількості здобувачів – 194 та 197 осіб, а також за спеціальністю «Готельно-ресторанна справа» – з 56,98 до 61,54 бала.

Водночас за іншими ОПП спостерігається зворотна динаміка. Зокрема, за ОПП «Монтаж, обслуговування устаткування і систем газопостачання» середній результат зменшився з 89,45 до 74 балів. Одночасно кількість здобувачів збільшилася з 23 до 69, а кількість ЗФПО – з 2 до 4. За ОПП «Експлуатація та ремонт обладнання харчових виробництв» результат знизився з 80,06 до 70,4 бала при збільшенні кількості здобувачів із 31 до 59 та закладів із 3 до 5.

Зниження середнього результату при розширенні складу учасників свідчить про неоднорідність результатів підготовки за однаковими ОПП у різних закладах освіти. Високі показники, отримані за участі обмеженого кола ЗФПО, не в усіх випадках відтворюються при залученні до незалежного тестування ширшого кола закладів. Це дозволяє припустити різний рівень готовності закладів до незалежного зовнішнього оцінювання та недостатню стійкість результатів підготовки за окремими ОПП до такого формату оцінювання.

При цьому значне зростання результату за окремими ОПП також потребує обережної оцінки. Наприклад, збільшення середнього бала з 37,32 до 73,01 при незмінній кількості закладів не означає автоматично відповідного покращення підготовки, оскільки склад самих закладів у двох етапах міг відрізнятися. Водночас така амплітуда коливання підтверджує залежність середнього показника за ОПП із незначною кількістю учасників від конкретного складу ЗФПО, які долучилися до тестування.

В даному контексті більш показовими є ОПП, за якими близькі результати відтворюються у двох послідовних етапах, особливо за значної кількості закладів та здобувачів.

Так, за ОПП «Виробництво і переробка продукції рослинництва» середній результат становив відповідно **80,19 та 82,07 бала**, кількість здобувачів – 707 та 755, ЗФПО – 27 та 28. За ОПП «Експлуатація та ремонт машин і обладнання агропромислового виробництва» – **76,2 та 78,03 бала** за участі 978 та 905 здобувачів, причому кількість ЗФПО в обох роках залишалася однаковою – 25. За ОПП «Виробництво і переробка продукції тваринництва» результати становили **80,71 та 80,94 бала** за участі 313 та 354 здобувачів із відповідно 16 та 18 закладів.

У цих випадках важливим є не лише високий середній бал, а насамперед **відтворюваність близьких результатів у двох незалежних вимірюваннях за достатньо широкого представлення ЗФПО та здобувачів**. Відсутність суттєвих коливань результатів за широкого охоплення учасників свідчить про більшу стійкість результатів підготовки за відповідними ОПП в умовах незалежного зовнішнього оцінювання.

Водночас стабільність результату не завжди є позитивною характеристикою. За окремими ОПП у двох послідовних етапах відтворюються відносно низькі показники. Так, за ОПП «Обслуговування та ремонт автомобілів і двигунів» середній результат становив **48,84 та 50,62 бала** за участі відповідно 292 та 209 здобувачів. За ОПП «Будівництво, експлуатація і ремонт автомобільних доріг і аеродромів» – **55,08 та 53,54 бала**, за ОПП «Виробництво харчової продукції» – **61,96 та 61,85 бала**.

Повторюваність відносно низьких результатів у двох послідовних етапах, у тому числі за зміни частини закладів-учасників, дозволяє виокремити відповідні

ОПП як такі, що потребують більш детального аналізу змісту та результатів підготовки. У цьому випадку низький показник складніше пояснити результатом одного тестування або впливом окремого закладу.

Таким чином, практично незмінний загальний середній результат двох етапів – **62,8 та 62,4 бала** – **не означає відсутності змін**. Навпаки, на рівні окремих ОПП простежуються різні моделі: суттєве зростання або зниження результатів при зміні складу учасників; відтворення стабільно високих результатів; відтворення відносно низьких результатів.

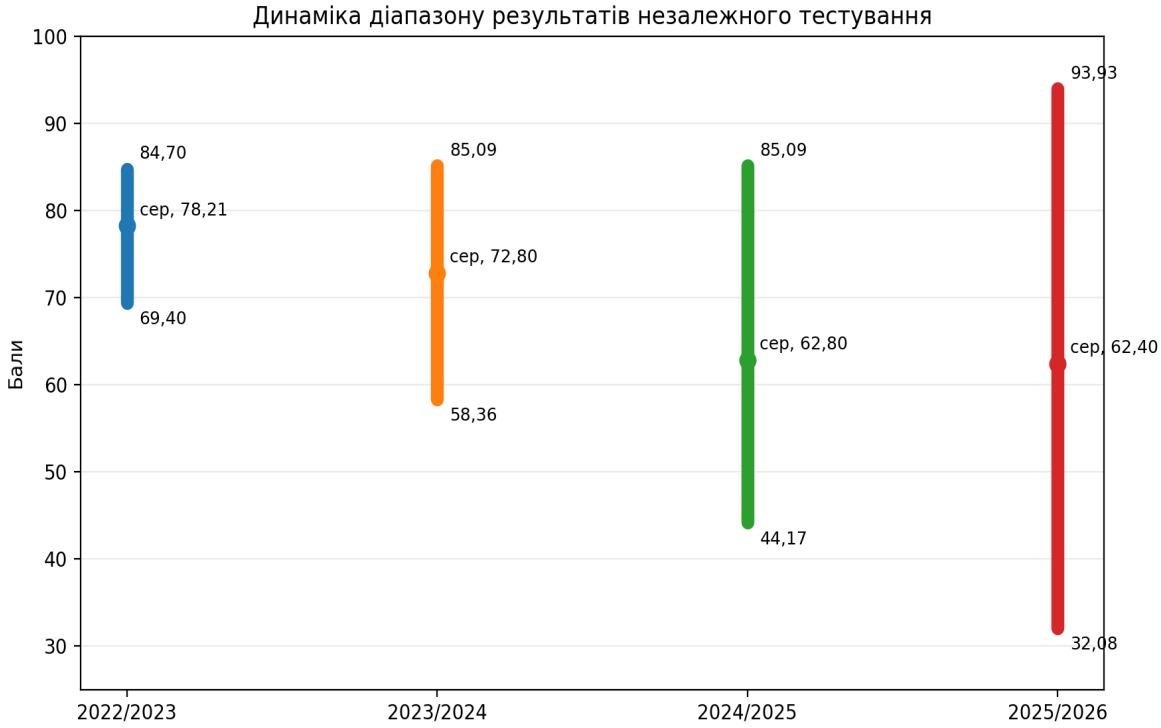
Міжетапне порівняння дозволяє оцінювати не лише абсолютне значення середнього бала, а й стійкість результатів підготовки за окремими ОПП в умовах незалежного зовнішнього тестування. У цьому контексті більш показовим є не разове отримання високого результату, а його відтворюваність у наступному етапі за зміни або розширення складу учасників. Так само повторюваність відносно низьких результатів дозволяє визначити напрями, які потребують додаткової уваги та більш детального аналізу.

Динаміка якості підготовки у закладах фахової передвищої освіти у порівнянні з доковідним (довоєнним) періодом/

2018/2019	2022/2023	2023/2024	2024/2025	2025/2026
86.71	**78.21**	**72.8**	**62.8**	**62,4**
	-8.5	-5.44 -13.94	-10,0 -15,41 -23,91	-0,4 -10,4 -15,81 -24,31
Середній результат для різних спеціальностей/ОПП				
У 2026 році діапазон від **32,08 до 93,93 бала** У 2025 році діапазон від 44,17 до 85.09 У 2024 році діапазон від 58,36 до 85.09 У 2023 році діапазон від 69.4 до 84,7				

Аналіз результатів незалежного тестування за весь період реалізації Пілотного проєкту свідчить про стійку тенденцію до зниження загального середнього результату. Якщо у 2018/2019 навчальному році він становив **86,71 бала**, у 2022/2023 – **78,21**, у 2023/2024 – **72,8**, то у 2024/2025 навчальному році знизився до **62,8 бала**, а у 2025/2026 – до **62,4 бала**. Таким чином, порівняно з першим етапом середній результат зменшився на **24,31 бала**.

При цьому темпи зниження були нерівномірними. Після поступового зменшення середнього показника найбільш суттєве міжетапне падіння відбулося у 2024/2025 навчальному році – на **10 балів** порівняно з попереднім етапом. У 2025/2026 навчальному році результат змінився лише на 0,4 бала. Отже, різке падіння фактично припинилося, однак говорити про відновлення результатів підстав немає: відбулася їх стабілізація на значно нижчому рівні.

Вертикальний відрізок — діапазон результатів ОПП; точка — загальний середній результат відповідного етапу

Нагадуємо, що оцінювання на всіх етапах Пілотного проєкту проводилося за 100 бальною шкалою та за чинною національною шкалою в таких діапазонах:

% ПРАВИЛЬНИХ ВІДПОВІДЕЙ	БАЛИ	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ
90–100	90–100	5 / «відмінно»
75–89	75–89	4 / «добре»
60–74	60–74	3 / «задовільно»
0–59	0–59	2 / «незадовільно»

Використання встановлених критеріїв оцінювання дозволяє побачити окреслену вище тенденцію не лише через абсолютні значення. Результати від 75 до 89 балів відповідають оцінці «добре», від 60 до 74 – «задовільно», до 59 балів – «незадовільно». Відповідно, середній результат Пілотного проєкту у 2018/2019 та 2022/2023 навчальних роках перебував у межах рівня **«добре»**, а починаючи з 2023/2024 навчального року – **«задовільно»**.

Особливої уваги потребують результати двох останніх етапів. Середні показники **62,8 та 62,4 бала** знаходяться лише на 2,8 та 2,4 бала вище нижньої межі задовільного рівня. Тобто у 2024/2025 та 2025/2026 навчальних роках середній результат не просто стабілізувався – він **закріпився поблизу межі між задовільним і незадовільним рівнями**.

Водночас динаміка середнього бала показує лише частину загальної картини. Значно виразнішою є зміна **діапазону фактичних результатів окремих ОПП**.

У 2022/2023 навчальному році результати перебували в межах **69,40–84,70 бала**, а різниця між мінімальним і максимальним значеннями становила 15,30 бала. У 2023/2024 навчальному році діапазон розширився до **58,36–85,09 бала**, а розмах – до 26,73 бала. У 2024/2025 навчальному році відповідні

показники становили **44,17–85,09 бала** та 40,92 бала. У 2025/2026 навчальному році діапазон збільшився до **32,08–93,93 бала**, а розмах досяг **61,85 бала**.

Отже, за чотири останні етапи розмах результатів збільшився **більш ніж у чотири рази з 15,30 до 61,85 бала**. При цьому розширення відбувалося спочатку переважно за рахунок зниження мінімальних результатів: максимальні показники у 2022/2023–2024/2025 навчальних роках залишалися досить стабільними – близько 85 балів, тоді як нижня межа послідовно знижувалася з 69,40 до 58,36 та 44,17 бала.

У 2025/2026 навчальному році ситуація стала ще виразнішою: діапазон розширився **в обидва боки**. Мінімальний результат знизився до 32,08 бала, тоді як максимальний зріс до 93,93 бала. Таким чином, в одному етапі одночасно представлені результати від виразно незадовільного до рівня «відмінно».

При цьому крайні значення не є лише поодинокими випадками. Із близько **350 ОПП** приблизно 20 продемонстрували результат **нижче 40 балів**, і приблизно така сама кількість – **понад 90 балів**. Тому значний розрив не можна пояснити виключно наявністю одного аномально низького та одного аномально високого показника. Фактично сформувалися групи ОПП, результати яких знаходяться на протилежних полюсах шкали оцінювання.

Саме поєднання двох показників – **середнього результату та діапазону** – найбільш повно характеризує зміни. У 2024/2025 та 2025/2026 навчальних роках загальний середній результат практично не змінився – 62,8 та 62,4 бала. Проте за цей самий час розмах результатів збільшився з **40,92 до 61,85 бала**.

Отже, **стабілізація середнього показника не супроводжується вирівнюванням результатів підготовки**. Навпаки, одночасно з припиненням подальшого падіння середнього бала продовжується суттєве збільшення розриву між результатами окремих ОПП.

Це дозволяє говорити вже не лише про загальне зниження результатів незалежного тестування, а про **посилення їх неоднорідності**. За одним середнім показником 62,4 бала одночасно знаходяться ОПП із результатами понад 90 балів та ОПП, результати яких не досягають навіть 40 балів. Відповідно, в міру збільшення такого розриву загальний середній бал дедалі менше характеризує фактичний стан результатів підготовки за окремими ОПП.

У цьому контексті результати 2025/2026 навчального року є певною мірою парадоксальними: **середній результат стабілізувався, але внутрішня диференціація результатів досягла найбільшого значення за весь період спостереження**. Незалежне тестування одночасно виявляє як ОПП зі стійко високими результатами, так і групу програм із критично низькими показниками.

Тому при подальшому аналізі результатів Пілотного проєкту орієнтація лише на загальний середній бал є недостатньою. Доцільно одночасно враховувати **діапазон результатів, їх розподіл за встановленими рівнями оцінювання та частку ОПП із критично низькими і високими показниками**. Саме такий підхід дозволяє побачити не лише загальний рівень результатів, а й масштаби розриву між окремими ОПП та його динаміку.

За результатами тестування у 2023/2024 навчальному році тенденції зміни результатів підготовки порівняно з попередніми етапами Пілотного проєкту умовно були розподілені на п’ять категорій: досягнення доковідного рівня; поступове відновлення; стабілізація; подальше зниження та різке критичне погіршення результатів.

Такий підхід дозволив на відповідному етапі оцінити передусім ступінь відновлення результатів після їх зниження у попередні роки. Наявність результатів ще двох наступних етапів дає можливість перевірити, наскільки виявлені у 2023/2024 навчальному році тенденції виявилися стійкими.

Загальний середній результат у 2023/2024 навчальному році становив **72,81 бала** за участі 8477 здобувачів освіти. При цьому вже на цьому етапі результати за окремими спеціальностями та ОПП суттєво відрізнялися.

Найбільш виразну позитивну динаміку у 2023/2024 навчальному році демонстрували ОПП аграрного спрямування. За ОПП «Організація і технологія ведення фермерського господарства» результат фактично повернувся до доковідного рівня – 85,09 бала проти 85,11 бала у 2018/2019 навчальному році. Високими були також результати за ОПП «Виробництво і переробка продукції рослинництва» – **80,32 бала**, спеціальністю «Ветеринарна медицина» – **80,24**, ОПП «Виробництво і переробка продукції тваринництва» – **79,36 бала**. Агроінженерія після попереднього зниження продемонструвала зростання до **73,63 бала**.

Результати наступних двох етапів значною мірою підтвердили, що позитивна динаміка за частиною аграрних ОПП не була випадковою. За ОПП «Виробництво і переробка продукції рослинництва» середній результат становив **80,19 бала у 2024/2025 та 82,07 бала у 2025/2026 навчальному році**, за ОПП «Виробництво і переробка продукції тваринництва» – **80,71 та 80,94 бала**, за ОПП «Експлуатація та ремонт машин і обладнання агропромислового виробництва» (спеціальність 208 Агроінженерія) – **76,20 та 78,03 бала** відповідно. При цьому йдеться про значне охоплення здобувачів та закладів освіти.

Таким чином, за цими ОПП спостерігається вже не просто покращення результату в окремому році, а **відтворення відносно високих показників у декількох послідовних незалежних вимірюваннях**. Це свідчить про більшу стійкість результатів підготовки за відповідними ОПП.

Водночас негативні тенденції, виявлені у 2023/2024 навчальному році, надалі розвивалися по-різному.

Наприклад, за ОПП «Землевпорядкування» результат у 2023/2024 навчальному році становив **63,02 бала**, тоді як у наступних двох етапах зріс до **69,23 та 73,37 бала**. Отже, попереднє зниження не переросло у стійку негативну тенденцію: упродовж двох наступних років спостерігається послідовне відновлення результату.

Інша ситуація спостерігається за ОПП «Експлуатація та ремонт обладнання харчових виробництв»: **69,16 бала у 2023/2024, 80,06 – у 2024/2025 та 70,40 – у 2025/2026 навчальному році**. Такі коливання не підтверджують ані стійкого погіршення, ані сталого покращення. Навпаки, вони характеризують результат за цією ОПП як нестійкий у різних етапах незалежного тестування.

Особливо показовими є ОПП, за якими низький результат повторюється в декількох послідовних вимірюваннях.

За ОПП «Обслуговування та ремонт автомобілів і двигунів» середній результат становив **50,45 бала у 2023/2024, 48,84 – у 2024/2025 та 50,62 – у 2025/2026 навчальному році**. Причому у 2023/2024 році тестування охоплювало 423 здобувачів із 13 закладів освіти.

Отже, протягом **трьох послідовних етапів результат залишається практично незмінним і водночас незадовільним**. У цьому випадку вже складно пояснювати низький показник результатом окремого тестування або випадковим складом учасників. Повторюваність результату визначає цю ОПП як таку, що потребує окремого аналізу причин стабільно низьких показників.

За ОПП «Обслуговування та ремонт електроустаткування автомобілів і тракторів» у 2023/2024 навчальному році результат становив **44,17 бала**. У 2024/2025 році він залишався незадовільним – **45,05 бала**, а у 2025/2026 зріс до **56,38 бала**. Отже, позитивна динаміка вже простежується, однак за

встановленими критеріями результат поки залишається в категорії «незадовільно».

Подібна, але більш виразна позитивна зміна спостерігається за спеціальністю «Готельно-ресторанна справа»: **57,33 бала у 2023/2024, 56,98 – у 2024/2025 та 61,54 – у 2025/2026 навчальному році**. Після двох послідовних незадовільних результатів останній етап демонструє перехід до категорії «задовільно». Тобто тут уже можна говорити про позитивну зміну, хоча одного етапу недостатньо для висновку про її стійкість.

Окремої уваги потребують результати ОПП економічного та правового спрямування. У 2023/2024 навчальному році саме в цьому блоці було виявлено суттєве погіршення результатів порівняно з попередніми етапами. Водночас фактичні результати всередині групи вже тоді були неоднорідними: **маркетинг – 58,36 бала, підприємництво та торгівля — 56,30, облік і оподаткування – 67,86, фінанси – 68,92, менеджмент – 64,36, право – 73,28 бала**.

Отже, попередня характеристика всього економічно-правового блоку як такого, що перебував у стані «різкого критичного погіршення», потребує уточнення. **Критичним було насамперед саме падіння результатів порівняно з попередніми роками**, тоді як за встановленими критеріями у 2023/2024 навчальному році результати маркетингу та підприємництва вже були незадовільними, а обліку, фінансів, менеджменту та права — задовільними.

Наступні два етапи також не демонструють однакової динаміки всього економічно-правового напряму.

За спеціальністю «Маркетинг» результат у 2024/2025 навчальному році становив **66,06 бала**, у 2025/2026 – **67,16 бала**. Таким чином, після незадовільних 58,36 бала у 2023/2024 році відбулося покращення з переходом до категорії «задовільно», однак упродовж двох останніх етапів результат фактично стабілізувався в межах 66–67 балів.

За спеціальністю «Право» спостерігається інша картина: **73,28 бала у 2023/2024, 74,75 – у 2024/2025 та 71,23 – у 2025/2026 навчальному році**. Результат протягом трьох років залишається відносно стабільним, але в межах категорії «задовільно». При цьому у двох останніх етапах тестування охоплювало відповідно 782 та 696 здобувачів, що робить цей результат достатньо показовим для відповідної спеціальності.

Таким чином, **різке погіршення результатів економічно-правового напряму, виявлене порівняно з попередніми роками у 2023/2024 навчальному році, не змінилося їх поверненням до колишнього високого рівня**. За тими спеціальностями, які представлені у наступних етапах, спостерігається переважно стабілізація на задовільному рівні, а за маркетингом — часткове відновлення після незадовільного результату 2023/2024 року.

Цей результат важливий ще з однієї причини. Низькі або відносно невисокі показники незалежного тестування виявляються не лише за технічними ОПП, де формування професійних компетентностей значною мірою пов'язане з обладнанням, майстернями та базами практики. **Наявність аналогічної проблематики за економічними та правовими спеціальностями свідчить про ширший характер причин недостатніх результатів і не дозволяє пояснювати їх переважно обмеженнями матеріально-технічного забезпечення практичної підготовки.**

Порівняння трьох послідовних етапів суттєво уточнює висновки, зроблені за результатами 2023/2024 навчального року.

Частина виявлених тоді тенденцій підтвердилася. Передусім це стосується **стійко високих результатів окремих аграрних ОПП**. Водночас частина негативних тенденцій не стала сталою: за геодезією та землеустроєм

спостерігається поступове відновлення; за готельно-ресторанною справою результат у 2025/2026 році перейшов із незадовільного до задовільного; за обслуговуванням та ремонтом електроустаткування автомобілів і тракторів результат покращується, хоча залишається незадовільним.

Окремо виділяються ОПП із **нестійкими результатами**, коли значне покращення одного року змінюється погіршенням наступного. Такі коливання потребують іншої оцінки, ніж послідовне зростання або зниження.

Найбільш проблемними є випадки **повторюваності низьких результатів**. Найвиразніший приклад — ОПП «Обслуговування та ремонт автомобілів і двигунів»: 50,45 → 48,84 → 50,62 бала протягом трьох років. Тут уже йдеться не про разове відхилення, а про стійкий незадовільний результат незалежного тестування.

Водночас економічно-правовий блок показує іншу проблему: після різкого падіння порівняно з попередніми роками результати не продовжують так само різко знижуватися, але й **не повертаються до попереднього високого рівня**, закріплюючись переважно в межах задовільних показників.

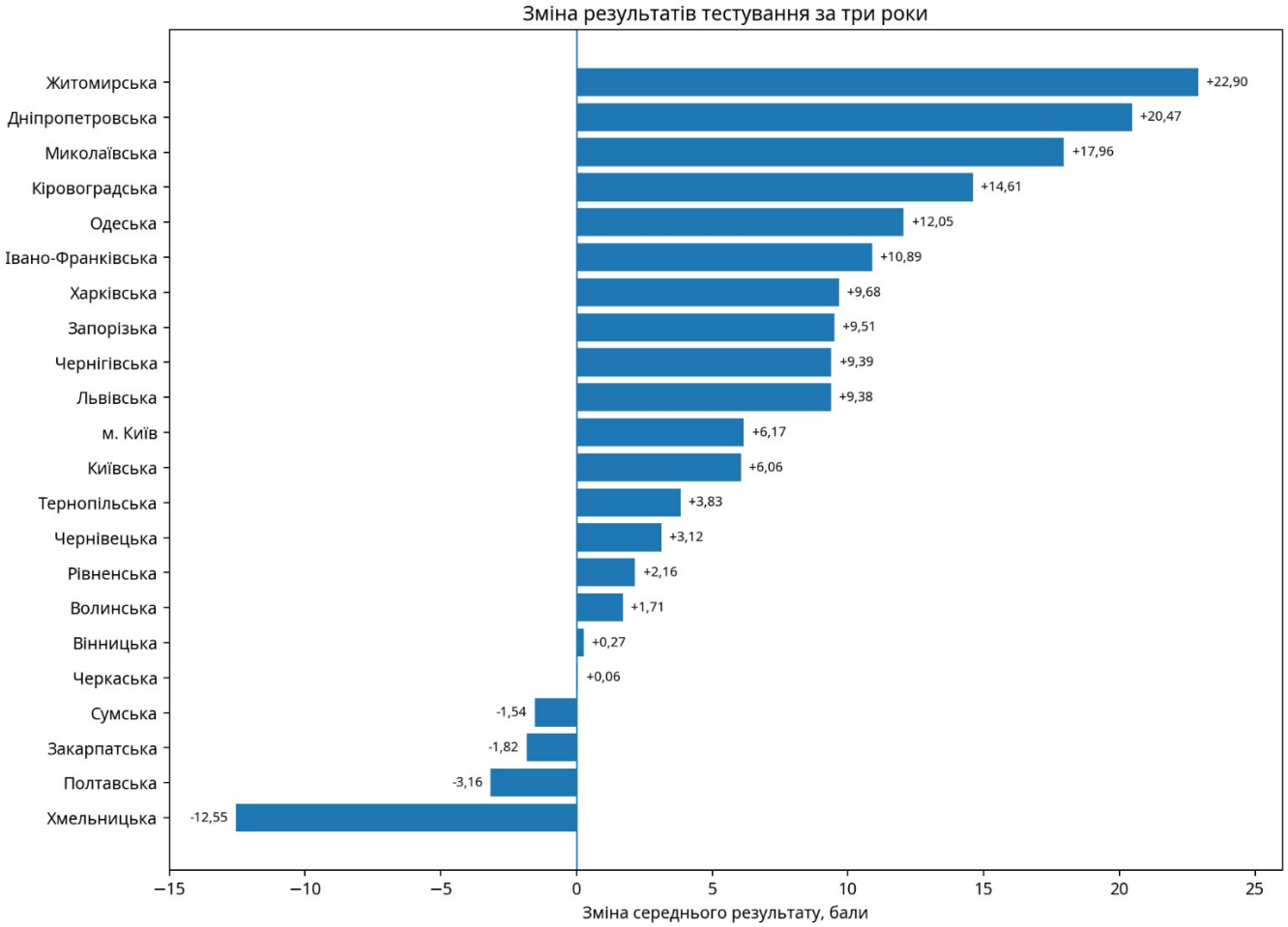
Порівняння результатів тестування за різними ОПП у межах одного закладу освіти загалом не виявило системної поляризації.

Для більшості проаналізованих закладів освіти характерні відносно співставні результати різних програм, що дозволяє припустити істотний вплив загальних для закладу підходів до організації та забезпечення освітнього процесу. Лише в окремих закладах зафіксовано значні внутрішні розриви, які не завжди можуть бути пояснені малою чисельністю протестованих. Системної залежності результату лише від назви ОПП не встановлено; однак окремі програми, результати яких повторно є нижчими порівняно з іншими ОПП того самого закладу, доцільно розглядати як окрему групу ризику для подальшого аналізу.

Спостереження	Що може означати
Близькі результати кількох ОПП одного закладу	Можливий вплив загальних для закладу умов і підходів до підготовки
Розрив понад 20–30 балів за співставних груп	Можлива проблема або сильна сторона конкретної ОПП
Різке відхилення за 2–5 протестованих	Можливий ефект малої вибірки
Та сама ОПП має різні позиції у різних закладах	Результат не визначається лише назвою/спеціальністю
Одна ОПП повторно слабша за інші у різних закладах	Можливий системний ризик, пов'язаний зі специфікою підготовки

Аналіз результатів тестування в регіональному аспекті свідчить про збереження тенденції, відміченої у ході І етапу Пілотного проєкту, під час якого зазначено, що найбільш критичний рівень підготовки забезпечують регіони, не віднесені до тих, де тривають активні бойові дії.

Нагадаємо, що у І етапі Пілотного проєкту найбільший розрив між якістю підготовки випускників 2019 та 2023 року спостерігався у Волинській, Чернівецькій, Вінницькій, Закарпатській, Рівненській областях.

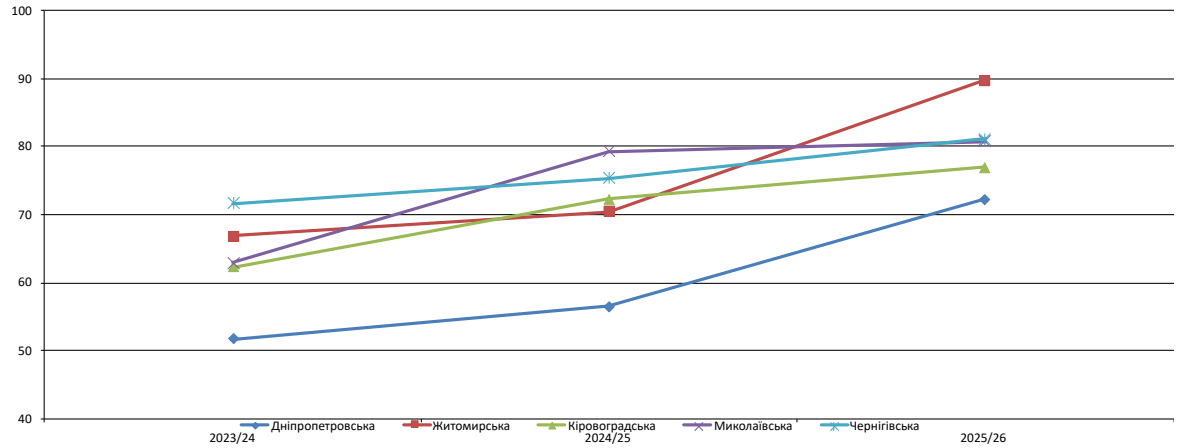
Порівняння результатів за три останні навчальні роки (202/2024,2024/2025,2025/2026) засвідчує суттєву неоднорідність регіональної динаміки. В одних областях сформувалася тенденція до послідовного покращення результатів, в інших — до їх зниження, тоді як для частини регіонів характерні щорічні коливання.

Окремі регіони, які зазнають значного воєнного впливу, демонструють здатність відновлювати або утримувати відносно високі результати. У Миколаївській області після зниження до 64,22 бала у 2023/2024 навчальному році результат зріс до 79,29 у 2024/2025 та 80,8 у 2025/2026. Дніпропетровська область після результатів 55,79 та 56,51 бала підвищила показник до 72,2 бала. Чернігівська область після поступового зниження до 75,37 бала відновила результат до 81,05, а Харківська область протягом двох останніх етапів утримує показник понад 82 бали – 82,53 та 82,1.

Водночас ці регіони належать до територій, освітня інфраструктура яких суттєво постраждала внаслідок війни. За актуалізованою оцінкою П'ятої швидкої оцінки завданої шкоди та потреб у відновленні України (RDNA5), Харківська і Чернігівська області разом із Запорізькою, Дніпропетровською, Миколаївською, Херсонською, Сумською, Київською, Луганською та Донецькою областями належать до регіонів із найбільш значними пошкодженнями освітньої інфраструктури.

Регіони з виразним зростанням результатів

Середній результат тестування у 2023/24 –2025/26 навчальних роках

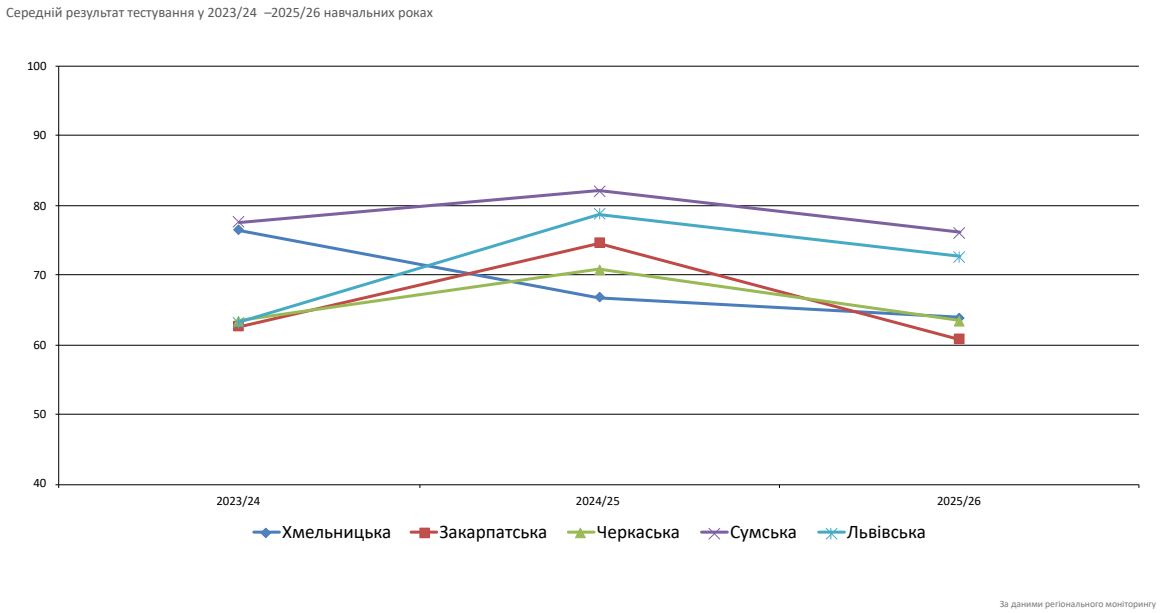
Примітка: у Житомирській області результат 2025/26 сформований за участю одного закладу.

За даними регіонального моніторингу

Найбільш виразне **послідовне зростання** спостерігається в шести областях:
Дніпропетровській області – 51,73 → 56,51 → 72,2 бала,
Івано-Франківській – 66,91 → 71,9 → 77,8,
Київській – 76,74 → 81,35 → 82,8,
Кіровоградській – 62,29 → 72,25 → 76,9,
Одеській – 57,15 → 63,32 → 69,2
Чернігівській – 71,66 → 75,37 → 81,05 бала.
При цьому Дніпропетровська область за три роки покращила результат на **20,47 бала**, перейшовши від одного з найнижчих показників у 2023/2024 н. р. до результату понад 70 балів.

Водночас у частині територіально віддалених від активних бойових дій регіонів відновлення результатів не відбулося або спостерігається подальше зниження. У Волинській області після падіння з 86,3 до 66,4 бала результат у наступні роки залишався в межах 63,8–67,21 бала. У Вінницькій області простежується майже послідовне зниження: 86,6; 75,1; 71,16; 68,35; 68,9 бала. У Хмельницькій області після 80,69 бала у 2023/2024 навчальному році результат знизився до 66,7, а потім до 63,9 бала (за три роки результат знизився на **12,55 бала**, причому зниження відбулося в обох наступних періодах)

Регіони з негативною або нестабільною динамікою

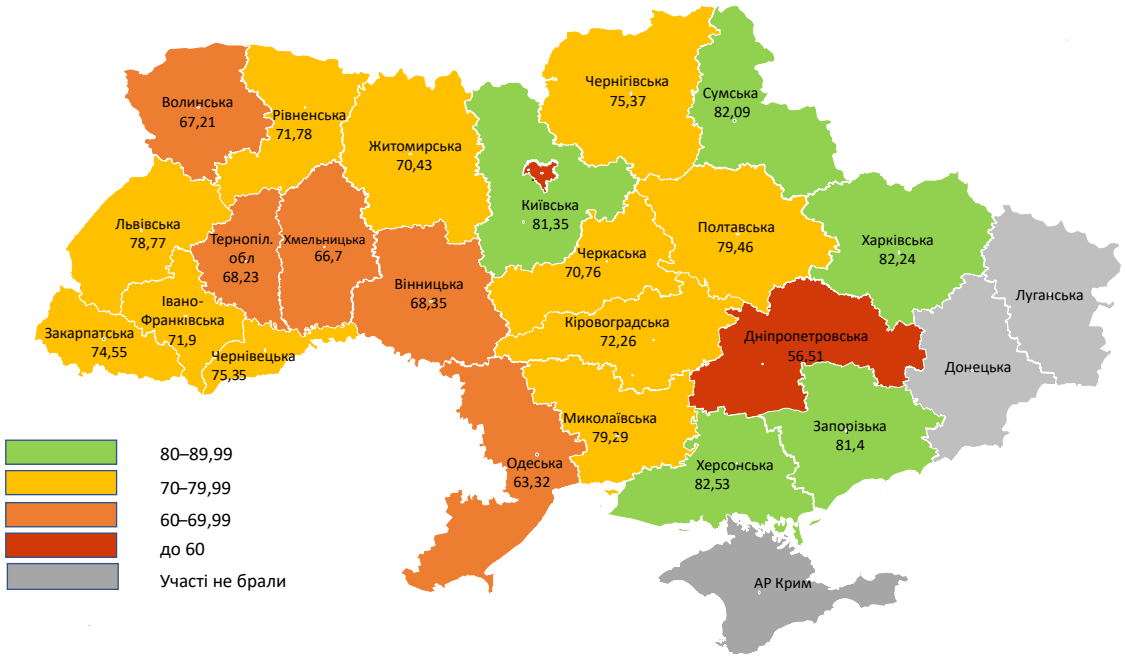

Для частини регіонів характерне не стійке зниження, а значна нестабільність результатів між окремими етапами. Наприклад, у Львівській області результати за останні чотири вимірювання становили 83,3; 67,4; 78,77; 72,6 бала, у Закарпатській – 78,3; 64,23; 74,55; 60,8, у Полтавській – 79,6; 83,77; 73,46; 80,8 бала. Тобто, у Львівській області після значного зростання з 63,22 до 78,77 бала результат знизився до 72,6 бала, однак залишився на 9,38 бала вищим за початковий. У Рівненській області зниження 75,19 → 71,78 змінилося зростанням до 77,35 бала. У Закарпатській області після зростання 62,62 → 74,55 бала результат знизився до 60,8 бала, тобто став навіть нижчим за початковий. У Черкаській області показники 63,41 → 70,76 → 63,47 бала фактично повернулися до рівня 2023/2024 н. р. Отже, підвищення результату протягом одного року в цих випадках **не сформувало сталої позитивної тенденції**. Такі коливання не свідчать про послідовне погіршення або покращення підготовки і, на наш погляд, свідчать про збереження форм і методів підготовки при зміні якісного складу контингенту та зовнішніх чинників, слабку адаптивність компенсаторних заходів до цих факторів.

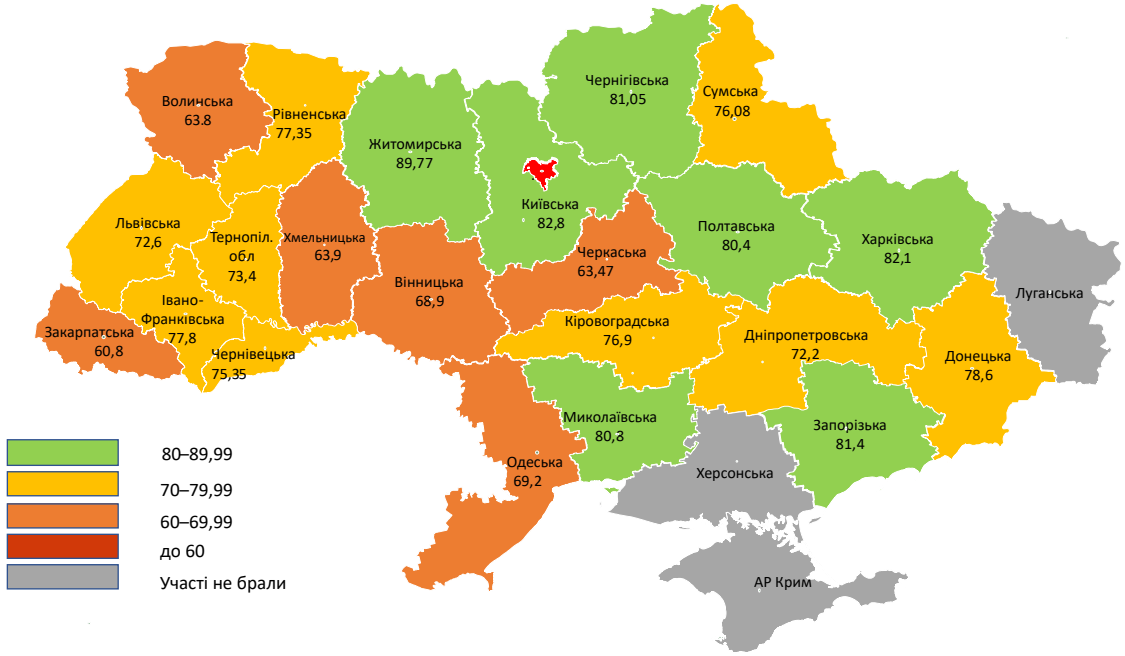
Окремо вирізняється Житомирська область – 66,87 → 70,43 → 89,77 бала, із загальним приростом **22,90 бала**. Водночас зростання середнього показника області до 89,77 бала не може розглядатися як свідчення відповідного покращення результатів у регіоні загалом, оскільки у 2025/2026 н. р. регіональний показник фактично представлений результатом **одного закладу освіти**.

Показовою залишається ситуація у **м. Києві**. Попри послідовне зростання на **6,17 бала** – 46,23 → 48,4 → 52,4 бала – результати м. Києва протягом усього періоду **залишаються на незадовільному рівні**. Крім того, учать в Пілотному проєкті закладів м. Києва відмічено лише поодинокими закладами освіти Цей приклад також показує, що позитивна динаміка сама по собі не є достатньою характеристикою результату: значення має і рівень, у межах якого вона відбувається.

Результати тестування в регіональному аспекті за 2024/2025 навчальний рік

Результати тестування в регіональному аспекті за 2025/2026 навчальний рік

Водночас, виявлена регіональна диференціація результатів обумовлює необхідність аналізу впливу на результат кількості закладів-учасників тестування, чисельність протестованих здобувачів, структуру представлених у регіоні ОПП.

Суттєвим чинником інтерпретації регіональної динаміки є зміна кількості та складу закладів освіти, які беруть участь у тестуванні. Загальна кількість ЗФПО-учасників упродовж трьох останніх етапів зменшилася зі 152 у 2023/2024 навчальному році до 133 у 2024/2025 та 124 у 2025/2026 році, тобто за два роки – на 28 закладів. Скорочення участі відбувалося нерівномірно: у Житомирській області – з 8 до 1 закладу, Тернопільській – з 10 до 5, Дніпропетровській – з 10 до 6, Вінницькій – з 12 до 8, Чернігівській – з 9 до 6. Водночас у Черкаській області

кількість учасників збільшилася з 7 до 9 закладів, у Чернівецькій – з 3 до 6, у Хмельницькій – з 7 до 8.

Найбільш показовим прикладом впливу зміни складу учасників, як вже зазначалося, є Житомирська область. Зростання середнього результату з 70,43 до 89,77 бала відбулося одночасно зі скороченням кількості закладів-учасників із п'яти до одного. У 2025/2026 навчальному році тестування охопило 137 здобувачів цього одного закладу. Отже, отриманий показник є достатньо показовим для закладу-учасника, однак не може без застережень характеризувати рівень підготовки в регіоні загалом.

Зворотна ситуація спостерігається у Черкаській області: у 2025/2026 навчальному році кількість закладів-учасників збільшилася з 6 до 9, тоді як середній результат знизився з 70,76 до 63,47 бала. Розширення охоплення може виявляти більшу неоднорідність результатів, яка за меншої кількості учасників залишається непомітною. Водночас така залежність не є універсальною. У Хмельницькій області основне падіння результату з 80,69 до 66,7 бала відбулося за незмінної кількості учасників – семи закладів. У Сумській області протягом трьох років брали участь по чотири заклади, тоді як результати становили 76,93; 82,09 та 76,08 бала. У Полтавській області за практично стабільного охоплення – 8, 9 та 9 закладів – результати становили 83,77; 73,46 та 80,8 бала. Отже, зміна кількості закладів може істотно впливати на середній показник, але не є самостійним поясненням його динаміки.

Показовим є також приклад Чернівецької області, де кількість закладів-учасників за три роки збільшилася з 3 до 6, тоді як результати залишалися відносно стабільними – 74,91; 73,61; 75,35 бала. Таким чином, розширення охоплення саме по собі не призводить до зниження середнього результату.

Дані щодо кількості протестованих здобувачів у 2025/2026 навчальному році додатково підтверджують відсутність прямої залежності між масштабом охоплення та рівнем результату. Київська область за участі 636 здобувачів із 7 закладів має результат 82,8 бала, Полтавська – 80,8 бала за участі 693 здобувачів із 9 закладів. Водночас Хмельницька область за співставного охоплення – 556 здобувачів із 8 закладів – має 63,9 бала, Черкаська – 63,47 бала за участі 458 здобувачів із 9 закладів, Вінницька – 68,9 бала за участі 594 здобувачів із 8 закладів. Отже, нижчий середній результат не може бути пояснений лише більшою кількістю учасників тестування.

При цьому широке представлення закладів та значна кількість протестованих підвищують аналітичну вагу окремих регіональних показників. Невисокі результати Хмельницької, Черкаської та Вінницької областей отримані за участі 458–594 здобувачів та 8–9 закладів. Це зменшує ймовірність того, що середній показник сформований результатом одного закладу або невеликої групи учасників, та потребує окремого з'ясування причин.

Окремої уваги потребує значна диференціація результатів м. Києва та Київської області. У 2025/2026 навчальному році за участі 221 здобувача з п'яти закладів результат у м. Києві становив 52,4 бала, тоді як у Київській області за участі 636 здобувачів із семи закладів – 82,8 бала. Різниця становить 30,4 бала. У попередньому році також спостерігався значний розрив: 48,40 бала у м. Києві та 81,35 бала у Київській області. За територіально близьких зовнішніх умов така відмінність посилює припущення про істотний вплив складу представлених ОПП та особливостей підготовки у конкретних закладах освіти.

Водночас результати областей, які безпосередньо зазнають значного воєнного впливу, отримані не лише за одиничної участі. У 2025/2026 навчальному році Харківська область має 82,1 бала за участі 289 здобувачів із 3 закладів, Сумська – 76,08 бала за участі 469 здобувачів із 4 закладів, Чернігівська

– 81,05 бала за участі 295 здобувачів із 6 закладів, Запорізька – 81,4 бала за участі 229 здобувачів із 4 закладів. На цьому фоні результати Волинської області – 63,8 бала за участі 297 здобувачів із 7 закладів та Хмельницької – 63,9 бала за участі 556 здобувачів із 8 закладів додатково підтверджують відсутність простої залежності між безпековою ситуацією та результатом тестування.

Таким чином, результати декількох послідовних етапів дозволяють перейти від констатації загальних освітніх втрат до визначення конкретних типів динаміки за окремими ОПП: стійко високі результати; поступове відновлення; стабільні, але недостатні результати; нестійкі результати зі значними міжетапними коливаннями. Найбільшої уваги потребують ОПП, за якими незадовільний результат повторюється у декількох незалежних вимірюваннях або після суттєвого падіння не відбувається його помітного відновлення.

Також тирічний аналіз дозволяє відійти від простого ранжування областей за результатом одного року. Як бачимо, о**дна кінцева цифра може приховувати різну історію:** послідовне зростання, стале зниження, відновлення після падіння, короткочасний стрибок або збереження високого чи низького рівня.

Складність безпекових умов сама по собі не визначає результат, оскільки в окремих регіонах, які зазнають найбільшого впливу війни, постійних безпекових загроз і вимушених обмежень, заклади освіти не лише зберігають освітній процес, а й демонструють здатність утримувати або покращувати його результати. Фактично складні обставини стають для них не виправданням, а умовою, до якої вони змушені щоденно адаптуватися, мобілізуючи внутрішні ресурси та зберігаючи відповідальність за результат. Водночас у частині відносно стабільніших регіонів більш сприятливі умови не завжди трансформуються у відповідну якість результатів. Це дає підстави говорити не лише про різний вплив війни, а й про різний рівень внутрішньої мобілізації закладів освіти: там, де обставини вимагають максимальної зібраності, вона нерідко стає ресурсом стійкості; там, де зовнішній тиск є меншим, цей ресурс може виявлятися слабше.

За територіально близьких зовнішніх умов така відмінність посилює припущення про істотний вплив складу представлених ОПП та особливостей підготовки у конкретних закладах освіти. Розширення охоплення саме по собі не призводить до зниження середнього результату, нижчий середній результат не прямо залежить від більшої кількості учасників тестування.

Тому подальші компенсаторні заходи доцільно визначати не лише за абсолютним середнім балом області, а з урахуванням стійкості результату, широти охоплення та конкретних причин виявленої динаміки.

Крім того, наведений вище аналіз дає підстави для припущення, що участь «за бажанням» містить ризик приховування або недостатньої прозорості (оприлюднення) реальної якості навчання для широкої громадськості, що обумовлює доцільність розгляду на законодавчому рівні участь та результати в тестуванні з визначених ОПП як критерій оцінювання, зокрема при акредитації освітньо-професійних програм.

Результати опитування керівників закладів фахової передвищої освіти щодо освітніх втрат, компенсаторних інструментів та організації освітнього процесу в умовах воєнного стану

У межах Пілотного проєкту традиційно розмежовується два взаємопов'язаних аспекти проблеми якості фахової передвищої освіти, їх стійкості в умовах, зокрема, повномасштабного вторгнення рф в Україну, освітніх втрат і компенсаторних заходів.

Першого – результатів навчання здобувачів освіти, тобто фактичного рівня сформованості знань, умінь, навичок і компетентностей порівняно з очікуваними результатами відповідного етапу навчання.

Другого – вивчення шляхом **опитування керівників закладів фахової передвищої освіти, учасників Пілотного проєкту,** позиції (інституційних практик) закладів фахової передвищої освіти щодо **освітніх можливостей та умов**, у яких відбувається навчання (безперервність освітнього процесу, доступність очного та дистанційного навчання, забезпечення ресурсами, доступність додаткової підтримки), чинників освітніх втрат та шляхів їх подолання.

Для опитування принципове значення має **порівняння показників у динаміці**. Якщо окремий вимір характеризує переважно поточний стан, то послідовне проведення дослідження дає змогу оцінити напрям і темп змін. Саме динаміка дозволяє встановити, чи є впровадження стратегій подолання освітніх втрат реально ефективним.

Тому на IV етапі Пілотного проєкту дані аналізувалися не ізольовано, а у співвідношенні з результатами попередніх етапів Пілотного проєкту. Особливо важливим стало виявлення змін у таких аспектах:

- поширеність практик діагностики освітніх втрат;
- способи визначення здобувачів, які потребують додаткової підтримки та її надання;
- використання результатів діагностики для коригування освітнього процесу;
- сприйняття ефективності цих заходів керівниками, педагогічними працівниками та здобувачами освіти;
- зміни у форматах організації освітнього процесу.

Нинішній (четвертий) масив інформаційних матеріалів охопив **118 респондентів (95% учасників)** У поєднанні з даними попередніх етапів це створило можливість оцінити **динаміку інституційних практик** і визначити, чи відбувається перехід від ситуативного реагування до системної моделі управління освітніми втратами.

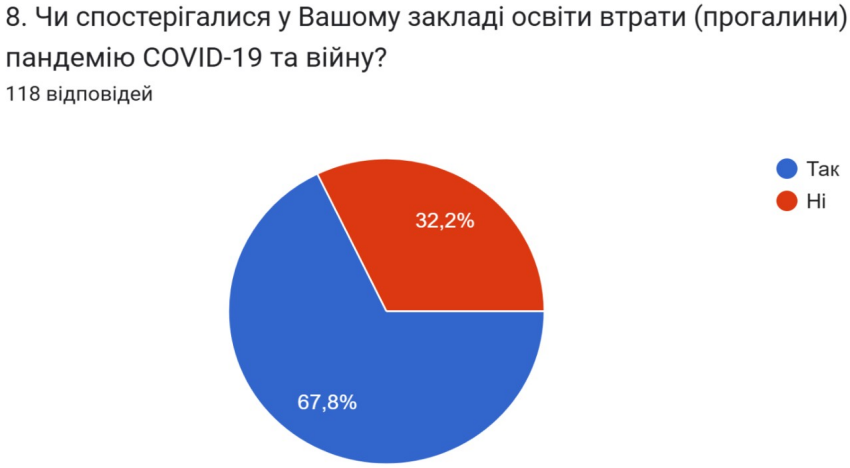
Ключовим результатом моніторингу в цьому разі стало не лише визначення поточного стану, а й встановлення того, які практики закладів пов'язані з позитивною динамікою, де зберігаються найбільші проблеми та які напрями потребують подальшого управлінського й методичного реагування.

ДЕЯКІ ПИТАННЯ ОСВІТНІХ ВТРАТ

1. Поширеність та масштаб освітніх втрат

За результатами опитування 2026 року 67,8 % респондентів зазначили, що у їхніх закладах спостерігаються втрати або прогалини в освітньому процесі, пов'язані з пандемією COVID-19 та повномасштабною війною. Отже,

отримані дані дають підстави для свідчення, що проблема освітніх втрат впродовж чотирьох рокі проєкту не тільки не втратила свою актуальність, а залишаються поширеним системним явищем у фаховій передвищій освіті і переважна більшість респондентів нарешті готові чесно про це заявити.

Водночас 32,2 % респондентів не засвідчили наявність таких втрат. Ці дані цілком кореспондуються з результатами тестування, аналіз яких наведений вище, оскільки тенденція до стабільних результатів тестування або таких, які мають позитивну динаміка відмічена за окремими ОПП та ЗФПО. Це може свідчити або про відносно стабільне забезпечення освітнього процесу в цих закладах, або про позитивні відмінності у підходах до виявлення та ідентифікації освітніх втрат. Тому показник поширеності не лише як характеризує фактичний стан, а і виступає індикатором спроможності закладів виявляти освітні прогалини.

Зрозуміло, що відсутність визнання наявності освітніх втрат не обов'язково означає їх повну відсутність. Вона також є результатом різного рівня діагностичної спроможності закладу, використання різних критеріїв визначення втрат, особливостей контингенту здобувачів або відсутності систематичного вимірювання результатів навчання.

Складовою оцінки масштабу втрат є оцінка інтенсивності освітніх втрат. Більшість респондентів оцінюють проблему як таку, що має невисоку або середню інтенсивність: 37,3 % визначили втрати як мінімальні, а 51,7 % – як помірні. Сукупно це становить 89,0 % респондентів. Значними втрати вважають лише 3,4 %, тоді як 7,6 % зазначили, що втрат немає.

Таким чином, результати дають підстави розмежувати два показники: поширеність проблеми та суб'єктивно оцінювану інтенсивність її прояву. Перший показник залишається досить високим – 67,8 %, тоді як другий демонструє переважання мінімальних і помірних оцінок. Це означає, що для більшості закладів освітні втрати не сприймаються як критичні, однак вони все ще залишаються наявним фактором функціонування освітнього процесу.

Особливо показовим є співвідношення між цими двома характеристиками. Майже сім із десяти респондентів фіксують наявність втрат, але лише 3,4 % оцінюють їх як значні, і можна припустити, що проблема поступово переходить від масштабних порушень безперервності навчання до менш виражених, але стійких навчальних прогалин. Саме такі прогалини можуть бути менш помітними на рівні загальної оцінки закладу, однак накопичуватися в окремих дисциплінах, освітніх компонентах або групах здобувачів.

Порівняння з попереднім дослідженням дозволяє засвідчити, що окреслена вище проблема формувалася впродовж декількох років. Так, у попередньому дослідженні 86 % керівників оцінювали освітні втрати як мінімальні або помірні, тоді як у новому опитуванні відповідна частка становить 89,0 %.

Водночас більш важливою є зміна структури цієї сукупної категорії. У новому вимірюванні 37,3 % респондентів визначають втрати як мінімальні, а 51,7 % — як помірні. Таким чином, переважання помірної оцінки свідчить про те, що для значної частини ЗФПО проблема не зникла, а радше перейшла у форму контрольованого, але все ще наявного освітнього розриву.

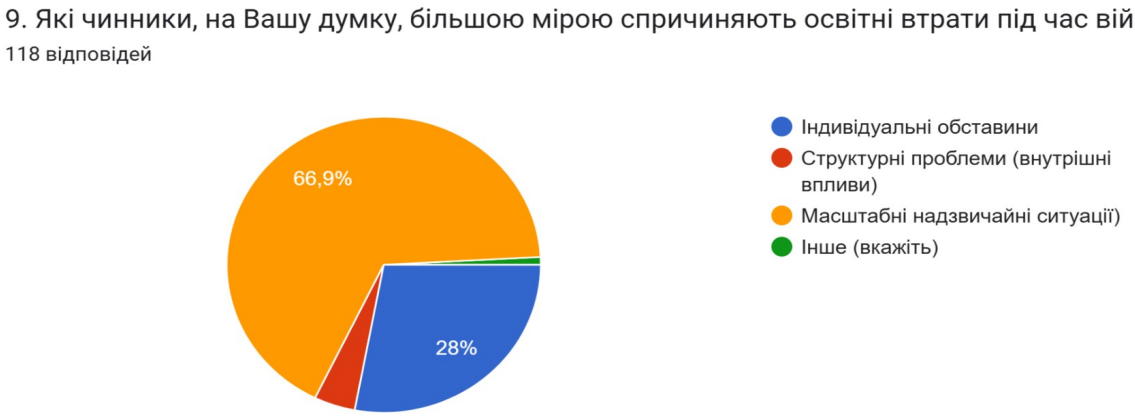
Оцінка масштабу втрат керівниками відображає управлінське сприйняття проблеми. Тому результати опитування доцільно використовувати передусім для оцінювання того, як заклади усвідомлюють проблему та реагують на неї.

З огляду на викладене, надалі, в наступних етапах Пілотного проєкту принциповим буде перехід від питання «скільки закладів фіксують освітні втрати?», «який рівень освітніх втрат?» до питань «що саме втрачено, наскільки це впливає на результати навчання, які заходи застосовує заклад і чи дають вони вимірюваний результат?» в умовах тривалих кризових впливів.

2. Чинники виникнення освітніх втрат та необхідні ресурси для їх подолання

Результати опитування свідчать про виразне домінування зовнішніх кризових чинників у структурі причин виникнення освітніх втрат.

Основним чинником респонденти назвали масштабні надзвичайні ситуації — 66,9 %. Індивідуальні обставини здобувачів зазначили 28,0 %, структурні проблеми — 4,2 %, інші причини — 0,8 %.

Таким чином, майже дві третини всіх зазначених причин респонденти пов'язують із масштабними надзвичайними ситуаціями. У контексті системи освіти України до таких обставин насамперед належать наслідки пандемії COVID-19 та повномасштабної війни: вимушені перерви в освітньому процесі, переміщення учасників освітнього процесу, безпекові обмеження, пошкодження інфраструктури, перебої з електропостачанням і зв'язком та інші фактори, які істотно обмежують стабільність освітнього процесу.

Водночас 28,0 % респондентів пов'язують освітні втрати з індивідуальними обставинами здобувачів. Це є вагомою часткою, яка свідчить, що навіть за однакових зовнішніх умов наслідки кризових подій розподіляються між здобувачами нерівномірно. Індивідуальні обставини можуть посилювати або, навпаки, пом'якшувати вплив зовнішніх кризових чинників. Відтак освітні втрати не можна розглядати виключно як наслідок порушення функціонування системи освіти загалом — важливим є врахування різної вразливості окремих здобувачів та їхніх освітніх траєкторій.

Показово, що частка структурних проблем становить лише 4,2 %. Однак лише на перший погляд це може свідчити про високу спроможність ЗФПО забезпечувати організацію освітнього процесу навіть у складних умовах.

Особливо важливим стало порівняння з попереднім дослідженням. Структура причин практично не змінилася: масштабні надзвичайні ситуації становили 66,7 %, індивідуальні обставини — 29,4 %, структурні проблеми — 3,9 %. Отже, зміни є мінімальними: частка надзвичайних ситуацій збільшилася лише на 0,2 %, частка індивідуальних обставин зменшилася на 1,4 %, а частка структурних проблем зросла на 0,3 %.

Щорічно керівникам закладів освіти, учасникам Пілотного проєкту, пропонувалося визначити, які ресурси чи підтримка їм потрібна для компенсації освітніх втрат та поліпшення освітнього процесу у майбутньому. Динаміка відповідей за весь період Пілотного проєкту:

Які ресурси чи підтримка Вам потрібні для компенсації освітніх втрат та поліпшення освітнього процесу в майбутньому?	2022/2023	2023/2024	2024/2025	2025/2026

Додаткове фінансування та матеріально-технічне забезпечення	92,7	87,2	83,8	93,2
Збільшення доступу до технологій	41,8	52,0	60,3	61
Професійний розвиток викладачів	14,5	39,9	44,1	36,4
Психологічна підтримка здобувачів освіти	32,7	37,2	47,1	49,2
Удосконалення засобів оцінювання та відстеження прогресу	14,5	29,7	25	26,4
Перерозподіл (збільшення) годин аудиторного навчального навантаження	25,5	27,0	16,2	19,5

Таким чином за період між описуваннями **не відбулося принципової трансформації сприйняття причин освітніх втрат керівниками ЗФПО та необхідних ресурсів, які б цьому спряли**. Освітні втрати й надалі переважно розглядаються як наслідок зовнішніх кризових впливів. Основним ресурсом, який би на думку керівників закладів освіти вирішив проблему освітніх втрат, є додаткове фінансування та матеріально-технічне забезпечення. Тоді як внутрішні організаційні та структурні чинники залишаються другорядними.

Це є серйозним сигналом, оскільки, наприклад, тривала дія війни як зовнішнього чинника може зберігатися, але спроможність закладів адаптувати освітній процес, використовувати гнучкі формати навчання та організовувати самостійно додаткову підтримку повинно зменшувати її вплив на результати навчання та доводити суб'єктність закладів освіти, незважаючи на складні зовнішні обставини.

Іншими словами, якість управлінської реакції має оцінюватися за пошуком внутрішніх проблем, які негативно впливають на здатність забезпечити стійкість освітнього процесу та мінімізувати навчальні втрати за умов тривалого впливу зовнішніх чинників.

Такий підхід змінює акцент із причин виникнення втрат на **механізми їх запобігання, пом'якшення та компенсації**. Якщо надзвичайні ситуації є системним і значною мірою некерованим чинником, то сфера управлінського впливу ЗФПО має охоплювати, зокрема, забезпечення безперервності навчання, використання резервних форматів освітнього процесу, організацію асинхронного навчання, доступність навчальних матеріалів, індивідуальну підтримку здобувачів, своєчасне виявлення прогалин і коригування освітніх траєкторій.

3. Методи діагностики освітніх втрат

Всі чотири етапи Пілотного проєкту при опитування керівників закладів освіти, його учасників передбачали спостереження (фіксація) методів, які застосовуються закладами освіти для ефективності компенсаторних заходів, збалансування якості підготовки і максимального зменшення зовнішніх чинників на якість підготовки здобувачів освіти.

Виділено п'ять методів, які стабільно застосовуються закладами освіти і обсяг яких впродовж чотирьох етапів Пілотного проєкту є відносно однаковим.

Результати засвідчують насамперед важливу позитивну тенденцію: у 2024/2025 та 2025/2026 навчальних роках немає закладів, які б не зазначили застосування жодного з представлених методів вимірювання освітніх втрат. Якщо у 2022/2023 навчальному році таких було 1,8 %, а у 2023/2024 — 4,1 %, то впродовж останніх двох років ця позиція відсутня. Таким чином, робота з виявлення та оцінювання освітніх втрат фактично стала складовою діяльності всіх охоплених дослідженням закладів. Сам факт проблеми вже не залишається поза увагою закладу освіти.

Водночас значно цікавішою є структура цієї діяльності.

Найбільш усталеною практикою залишаються внутрішні перевірки якості освітнього процесу: протягом чотирьох років їх частка стабільно перевищує 85 %, а у 2025/2026 навчальному році становить 86,4 %. Тобто цей інструмент використовують майже дев'ять із десяти закладів. З одного боку, така стабільність свідчить про закріплення внутрішніх перевірок у практиці закладів. Поряд з тим відсутність помітної динаміки показує, що потенціал подальшого розширення цієї практики протягом досліджуваного періоду фактично не реалізується.

Однією з найбільш поширених практик стали й опитування учасників освітнього процесу. Після зниження показника до 66,9 % у 2023/2024 навчальному році його значення зросло до 88,2 %, а у 2025/2026 становить 85,6 %. Отже, сьогодні опитування використовують понад вісім із десяти закладів. Це може свідчити про посилення уваги закладів до зворотного зв'язку та залучення учасників освітнього процесу до виявлення проблем.

Іншу тенденцію демонструють локальні оцінювання (тестування). Після максимального значення 79,1 % у 2023/2024 навчальному році їх частка два роки поспіль зменшується — до 64,7 % та 62,7 %. Загальне скорочення становить 16,4 %. Якщо раніше цей метод застосовували майже чотири з п'яти закладів, сьогодні — менше двох із трьох.

Особливої уваги ця тенденція набуває з огляду на участь усіх опитаних закладів у Пілотному проєкті з оцінювання результатів навчання здобувачів освіти. Отримані в межах проєкту результати виявили проблеми в рівні підготовки здобувачів, що мало б посилювати потребу закладів у власній діагностиці навчальних досягнень. Натомість спостерігається протилежна тенденція — скорочення використання локального оцінювання. Це викликає питання щодо того, наскільки результати пілотного проєкту враховуються закладами під час планування подальшої роботи з виявлення та подолання освітніх втрат.

Таким чином, результати зовнішнього оцінювання не супроводжуються відповідним посиленням внутрішньої діагностики. Зниження частки закладів, які застосовують локальне тестування, свідчить про ризик недостатнього використання отриманих результатів для коригування освітнього процесу, визначення змісту компенсаторних заходів та перевірки їх результативності.

Моніторинг результатів навчання з фіксацією втраченого часу протягом усього періоду залишається практикою меншості: 36,4 % → 42,9 % → 44,1 % → 41,5 %. Тобто його застосовують приблизно два з п'яти закладів, тоді як близько трьох із п'яти цей метод не зазначають. З одного боку, порівняно з 2022/2023 навчальним роком практика стала дещо поширенішою. Поряд з тим після трьох років зростання останній показник знизився, а сам метод так і не набув поширення серед більшості закладів. Це може означати, що поєднання інформації про результати навчання з обліком утраченого навчального часу поки не стало типовою складовою діяльності закладів щодо освітніх втрат.

Найбільш виразну стійку тенденцію до зростання демонструє залучення зовнішньої допомоги для оцінки освітніх втрат: 12,7 % → 24,3 % → 29,4 % → 30 %. За досліджуваний період частка таких закладів зросла більш ніж удвічі: від приблизно кожного восьмого до майже кожного третього.

Найбільш виразну стійку тенденцію до зростання демонструє залучення зовнішньої допомоги для оцінювання освітніх втрат: 12,7 % → 24,3 % → 29,4 % → 30 %. За досліджуваний період частка таких закладів зросла більш ніж удвічі — від приблизно кожного восьмого до майже кожного третього. Водночас протягом останніх двох років показник практично не змінився, а зовнішня допомога залишається найменш поширеним із представлених методів оцінювання.

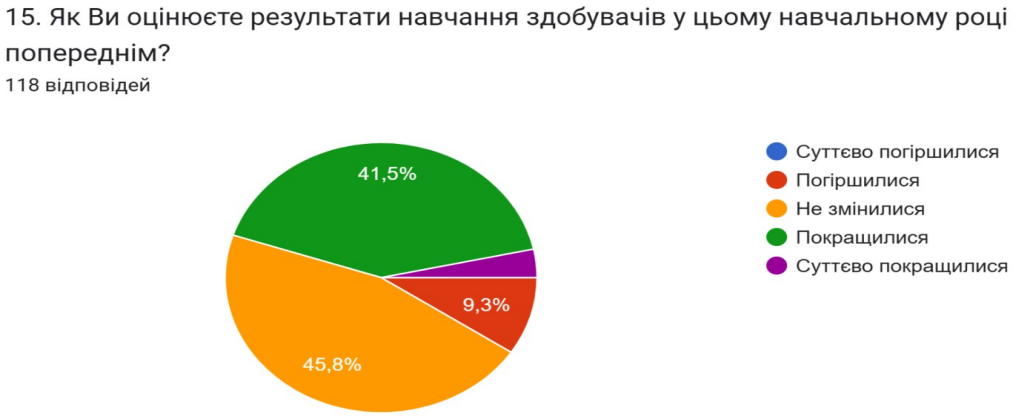
З одного боку, це свідчить про поступове розширення інструментарію, який заклади використовують у роботі з освітніми втратами, та вихід цієї діяльності за межі виключно внутрішніх практик. Поряд з тим зовнішня допомога все ще залишається найменш поширеним із представлених методів, а протягом останніх двох років її частка практично не змінилася.

Таким чином, позитивним є вже сам перехід від ситуації, коли окремі заклади не застосовували жодного методу вимірювання освітніх втрат, до їх використання всіма закладами, охопленими дослідженням. Водночас сформована практика залишається нерівномірною. Важливим результатом є те, що освітні втрати вже стали предметом діяльності кожного закладу. Наступне питання — наскільки системною і комплексною є ця діяльність.

4. Оцінка результатів навчання

У 2024 році 59 % керівників відзначали покращення результатів навчання, 29,5 % — їх стабільність, а 11,4 % — погіршення.

В опитуванні 2026 року частка тих, хто бачить покращення, становить 44,5 %, тоді як частка тих, хто не помітив змін, зросла до 45,8 %.

На перший погляд, зниження частки респондентів, які фіксують покращення, може сприйматися як негативна тенденція. Проте одночасне зменшення частки тих, хто фіксує погіршення, свідчить про інше.

Система переходить від етапу активного відновлення до етапу стабілізації результатів:

2024: покращення → 2025/2026: стабілізація.

Однак, на жаль це не свідчить про досягнення належного рівня якості, що впевнено підтверджують результати тестування, викладені вище.

Крім того, залишається проблема: лише **39,8 %** ЗФПО мають локальні достовірні дані про освітні втрати.

Отже, методи діагностики використовуються досить широко, але результати їх застосування ще не завжди трансформуються у достовірну локальну інформаційну базу.

Тобто система переважно забезпечує загальну підтримку всіх здобувачів, але ще недостатньо переходить до адресної роботи з тими, хто має конкретні освітні прогалини.

5. Ефективність компенсаторних заходів

У 2024 році 75,1 % респондентів вважали компенсаторні заходи ефективними, 11,4 % — недостатньо ефективними, а 13,4 % не могли повною мірою оцінити їх результат.

У новому опитуванні 28,8 % вважають заходи ефективними, ще 42,4 % – трохи ефективними. Таким чином, позитивна оцінка становить 71,2 %.

Отримані результати виявляють суттєву проблему результативності компенсаторних заходів. Попри формальне переважання позитивних відповідей, менше третини керівників закладів освіти впевнені в їх ефективності. Натомість найбільша частка респондентів визнає лише обмежену результативність таких заходів, що принципово змінює інтерпретацію загального показника 71,2 % та не дає підстав характеризувати ситуацію як однозначно позитивну.

Особливе занепокоєння викликає ситуація, за якої усвідомлення керівниками закладів освіти обмеженої результативності компенсаторних заходів не супроводжується належною активністю щодо перегляду застосовуваних підходів, пошуку нових рішень та впровадження успішних практик. Це свідчить про недостатню управлінську реакцію на виявлені проблеми та створює ризик систематичного відтворення малоефективних заходів без досягнення очікуваних результатів.

Таким чином, проблема полягає не лише в недостатній ефективності компенсаторних заходів, а й у відсутності належного зв'язку між оцінюванням їх результативності та прийняттям управлінських рішень. Продовження застосування підходів, обмежена ефективність яких усвідомлюється керівниками, ставить під сумнів дієвість внутрішніх механізмів забезпечення якості освіти та свідчить про ризик формалізації роботи з подолання освітніх втрат.

Це зумовлює необхідність критичного перегляду змісту та організації відповідних заходів, активізації пошуку нових підходів, налагодження системного професійного обміну між закладами освіти та запровадження дієвих механізмів оцінювання їх реального впливу на навчальні досягнення здобувачів освіти.

6. Участь керівників у програмах і консультаціях

Виявлені проблеми результативності компенсаторних заходів набувають особливого значення в контексті зниження залученості керівників закладів освіти до спеціалізованих програм і консультацій з питань подолання освітніх втрат.

У 2024 році 51 % керівників повідомляли про участь у програмах або отримання консультацій щодо подолання освітніх втрат.

В опитуванні 2026 року частка таких респондентів зменшилася до 36,4 %.

Це одна з найбільш виражених негативних тенденцій.

Після активізації роботи зі стратегіями подолання освітніх втрат у 2024 році відбулося зниження залученості керівників до спеціалізованих програм та консультацій.

Це може означати, що:

- частина закладів уже сформувала власні підходи;
- потреба в зовнішній методичній підтримці недооцінюється;
- недостатньо поширюється інформація про доступні програми;
- відсутній сталий механізм професійного супроводу реалізації стратегій.

Проте поєднання цих результатів виявляє тривожну тенденцію: на тлі переважання стриманих оцінок ефективності компенсаторних заходів спостерігається суттєве зниження залученості керівників до комунікації в пошуку шляхів і методів та вивчення кращих практик, яка могла б сприяти перегляду та вдосконаленню застосовуваних підходів.

Таким чином, проблема виходить за межі оцінювання ефективності окремих компенсаторних заходів і набуває управлінського характеру. Зниження участі керівників у програмах та консультаціях за одночасного визнання обмеженої результативності застосовуваних заходів ставить під сумнів достатність зусиль закладів освіти щодо вдосконалення роботи з подолання освітніх втрат та актуалізує необхідність системного професійного супроводу керівників ЗФПО.

Крім того, зіставлення зазначених результатів із даними щодо використання зовнішньої допомоги для оцінювання освітніх втрат виявляє суттєву суперечність. Частка закладів, які залучають зовнішні ресурси для діагностики навчальних прогалин, за досліджуваний період зросла з 12,7 % до 30 %. Водночас залученість керівників до професійної підтримки з питань подолання освітніх втрат зменшується.

Фактично спостерігається розрив між виявленням освітніх втрат, усвідомленням обмеженої результативності заходів щодо їх подолання та пошуком ефективніших рішень. Зростання використання зовнішніх інструментів оцінювання не супроводжується відповідною активізацією професійного навчання, консультування та обміну досвідом серед керівників закладів освіти.

Це свідчить про ризик закріплення недостатньо результативних практик, коли виявлені проблеми та сумніви щодо ефективності застосовуваних заходів не стають достатнім стимулом для перегляду управлінських підходів.

Таким чином, результати моніторингу вказують на недостатній зв'язок між діагностикою освітніх втрат, оцінюванням результативності компенсаторних заходів та управлінськими рішеннями щодо їх удосконалення.

Особливого занепокоєння викликає зниження залученості керівників до професійної підтримки саме за умов, коли результати їхніх власних оцінок свідчать про обмежену ефективність застосовуваних заходів.

Така ситуація актуалізує необхідність посилення управлінської відповідальності за результати роботи з подолання освітніх втрат, активізації пошуку нових практик та використання професійної підтримки для їх упровадження.

Попередні оцінки не можуть бути остаточними без аналізу умов, чинників, форм організації освітнього процесу і труднощів та/або невирішених проблем у нинішніх умовах існування і розвитку фахової передвищої освіти.

ОРГАНІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ПІДТРИМКА ДОБУВАЧІВ

(Зазначений розділ викладений на підставі останнього (2026 р.) опитування керівників закладів освіти, учасників Пілотного проєкту, з урахуванням сучасної ситуації), проте основні пріоритети та їх підґрунтя ідейно не змінюється.

7. Динаміка форматів освітнього процесу

Наприкінці 2023/2024 навчального року 54,4 % ЗФПО працювали у змішаному форматі, 38,9 % - очно, 6,7 % - дистанційно.

У новому опитуванні частка очного формату зросла до 57,6 %, змішаного зменшилася до 39,8 %, дистанційного – до 2,5 %.

Це одна з найбільш чітких структурних змін. У 2024 році переважав змішаний формат, тоді як нині переважає очний.

Таким чином, можна говорити про поступове повернення ЗФПО до очної організації освітнього процесу там, де це дозволяють безпекові умови.

Водночас змішаний формат залишається важливим резервним механізмом, а дистанційний формат дедалі більше виконує компенсаторну та безпекову функцію, а не розглядається як бажаний основний формат.

Результати останнього опитування свідчать, що в системі фахової передвищої освіти поступово сформувалася диференційована модель організації освітнього процесу, у якій очний формат є переважаючим, але змішане та дистанційне навчання залишаються важливими інструментами забезпечення безперервності освіти в умовах воєнних ризиків.

Як зазначалося, нині 57,6 % закладів працюють очно, 39,8 % - у змішаному форматі, а 2,5 % - дистанційно. Отже, майже дві п'ятих ЗФПО продовжують використовувати змішану модель, тоді як повністю дистанційний формат став порівняно локальним явищем.

Перевагу очному формату віддають 61,9 % керівників, тоді як 38,1 % надають перевагу змішаному. Важливо, що цей розподіл дещо відрізняється від фактичної організації навчання: очно працюють 57,6 % закладів, тоді як перевагу очному формату висловлюють 61,9 % керівників. Різниця становить 4,3 %.

Це свідчить про наявність закладів освіти, які хотіли б працювати переважно очно, але фактичні умови – насамперед безпекові та інфраструктурні – не дозволяють повною мірою реалізувати такий формат та повністю відмовитися від гнучких форматів навчання.

Частка керівників, які віддають перевагу змішаному формату, становить 38,1 %, що майже відповідає фактичній частці ЗФПО, які його використовують (39,8 %).

Це може свідчити про те, що для значної частини закладів змішане навчання вже сприймається не лише як вимушена альтернатива очному формату, а як **стійка організаційна модель**, яка дозволяє поєднувати переваги безпосередньої взаємодії з можливістю оперативно переходити до дистанційного компонента.

Структура чинників, що визначають можливість очного або змішаного навчання, однозначно демонструє домінування безпекової складової. Найважливішою умовою респонденти назвали наявність обладнаних укриттів – 81,4 %. Рівень безпеки зазначили 55,9 %, а стабільне електропостачання – 50,8 %.

Показник 81,4 % означає, що рішення про очне або змішане навчання в переважній більшості випадків пов'язане з наявністю відповідної інфраструктури цивільного захисту. Це має безпосередній вплив і на якість освіти. Навіть за формального дозволу на очне навчання часті повітряні тривоги або необхідність переміщення до укриття можуть переривати заняття, скорочувати фактичний час навчальної взаємодії та ускладнювати виконання практичних завдань. Отже, очний формат сам по собі не гарантує повноцінного відновлення освітнього процесу. Його якість залежить від стабільності та безперервності навчання в межах цього формату.

Показник стабільного електропостачання 50,8 % – також має важливе значення. Навіть за очної організації навчання значна частина сучасного освітнього процесу залежить від цифрової інфраструктури: електронних ресурсів, систем управління навчанням, мультимедійного обладнання, електронного документообігу та комунікаційних засобів. Тому енергетична нестабільність може впливати на якість навчання незалежно від формально визначеного формату.

Структура причин застосування онлайн-формату додатково підтверджує, що дистанційне навчання в умовах війни є насамперед механізмом адаптації до безпекових ризиків, а не добровільним вибором формату.

Найчастіше респонденти називають повітряні тривоги — 61,9 %. Рівень безпеки зазначили 53,4 %, відсутність обладнаних укриттів – 51,7 %, нестабільне електропостачання – 39,8 %.

Таким чином, перехід до онлайн-формату найчастіше зумовлюється необхідністю забезпечити фізичну безпеку учасників освітнього процесу. При цьому показники повітряних тривог та рівня безпеки мають вищу вагу, ніж технологічні чинники. Це ще раз підтверджує, що в сучасних українських умовах формат навчання є не стільки педагогічним, скільки безпеково-організаційним рішенням.

Особливо показовим є те, що 51,7 % респондентів називають відсутність обладнаних укриттів чинником застосування онлайн-формату. У поєднанні з тим, що 81,4 % вважають обладнані укриття умовою очного або змішаного навчання, це демонструє ключову роль фізичної інфраструктури у визначенні освітньої доступності.

Отже, укриття виступає базовою передумовою фізичної присутності здобувачів у закладі освіти, своєрідним «інфраструктурним перемикачем» між очним і дистанційним форматами: за його наявності та відповідності безпековим

вимогам заклад має більше можливостей організувати очне навчання; за його відсутності або недостатньої спроможності зростає потреба у дистанційній моделі.

Вище викладене означає, що значна частина здобувачів продовжує навчатися в умовах, де освітній процес може бути фрагментованим або залежним від зовнішніх обставин.

8. Проблеми вимушених перерв у навчанні.

Особливо важливим у процесі моніторингу було зіставлення заходів підтримки з проблемами, які виникають після вимушених перерв у навчанні. Найчастіше респонденти називали емоційне перевантаження — 71,2 %, соціальну ізоляцію — 46,6 %, відставання у навчанні — 38,1 %, порушення режиму навчання — 30,5 % та недостатнє фінансування — 16,9 %.

Ця структура демонструє, що наслідки тривалих перерв мають не лише академічний, а комплексний характер. Академічне відставання посідає третє місце серед названих проблем, поступаючись емоційному перевантаженню та соціальній ізоляції.

Отже, для значної частини здобувачів проблема полягає не тільки в тому, що вони пропустили певний обсяг навчального матеріалу, а й у зниженні психологічної готовності до навчання, послабленні соціальної взаємодії та порушенні сформованих освітніх практик.

Саме тому компенсаторна політика закладу фахової передвищої освіти не може бути зведена лише до «надолуження пропущеного матеріалу». Якщо освітні втрати супроводжуються емоційним виснаженням, соціальною ізоляцією та порушенням режиму навчання, додаткове академічне навантаження без відповідної психосоціальної підтримки може бути недостатньо ефективним або навіть посилювати проблему. Це підкреслює необхідність комплексної моделі підтримки, у якій академічні, психологічні та організаційні заходи взаємодоповнюють один одного.

Порівняння з даними 2024 року демонструє помітну зміну структури проблем.

Частка закладів, які фіксують емоційне перевантаження, зросла з 61,8 % до 71,2 %, тобто на 9,4 %. Це найбільш виражена негативна динаміка серед наведених показників.

Отже, попри поступове пристосування освітньої системи до кризових умов, психоемоційне навантаження здобувачів не зменшується, а, навпаки, стає більш вираженим. Така тенденція може свідчити про накопичувальний характер наслідків тривалої кризи: якщо на ранніх етапах основною проблемою було забезпечення самого доступу до освіти, то з часом дедалі більшого значення набуває здатність здобувача тривалий час підтримувати навчальну активність в умовах постійної невизначеності та стресу.

Водночас відставання у навчанні практично не змінилося: 38,2 % у 2024 році проти 38,1 % у новому опитуванні. Фактично можна говорити про стабільність показника.

Ця стабільність є методологічно важливішою, ніж може здаватися на перший погляд. Вона свідчить, що, попри адаптацію форматів навчання та поширення компенсаторних заходів, академічний компонент освітніх втрат не демонструє помітного зменшення. Іншими словами, система, ймовірно, стала краще пристосованою до забезпечення безперервності навчання, однак це ще не означає автоматичного відновлення результатів навчання.

Саме тут необхідно розмежовувати «безперервність освітнього процесу» та «безперервність досягнення результатів навчання».

Висока частка електронних матеріалів, онлайн-занять і консультацій свідчить про те, що освітній процес продовжується навіть за несприятливих умов. Проте стабільність показника академічного відставання може означати, що сам факт продовження навчання не завжди забезпечує повне досягнення очікуваних результатів.

Це один із ключових висновків для моніторингу: адаптація освітнього процесу не повинна автоматично розглядатися як компенсація освітніх втрат.

Компенсаційним захід є тоді, коли він спрямований на конкретну виявлену прогалину та приводить до покращення відповідного результату навчання.

Ще одним важливим показником є соціальна ізоляція, частка якої зросла з 36,4 % у 2024 році до 46,6 % у новому опитуванні – на 10,2 %. Зростання цього

показника разом із підвищенням емоційного перевантаження свідчить про посилення саме психосоціального виміру наслідків тривалих кризових впливів.

Таким чином, у динаміці простежується своєрідне розходження двох тенденцій: академічне відставання залишається практично стабільним, тоді як психоемоційні та соціальні проблеми посилюються.

Показник	2024	2026
Емоційне перевантаження	61,8 %	71,2 %
Відставання у навчанні	38,2 %	38,1 %
Соціальна ізоляція	36,4 %	46,6 %

Ця динаміка може свідчити про те, що система фахової передвищої освіти поступово навчилася операційно підтримувати доступ до навчання, однак довготривалі наслідки війни продовжують впливати на психологічний стан і соціальну залученість здобувачів.

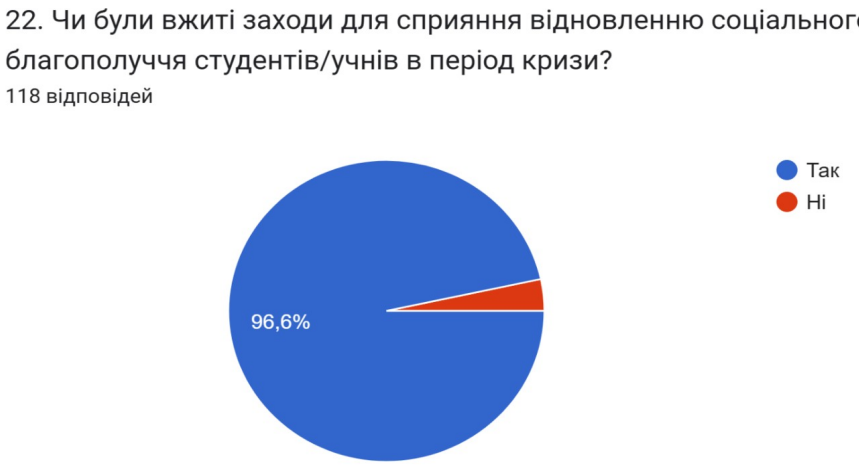
Відповідно, наступним викликом для ЗФПО є не стільки забезпечення мінімальної безперервності навчання, скільки забезпечення стійкої залученості здобувача та його здатності досягати запланованих результатів навчання.

Результати нового опитування свідчать, що ЗФПО сформували достатньо широкий спектр механізмів підтримки здобувачів, однак структура цієї підтримки залишається неоднорідною.

9. Психоемоційна підтримка

Найчастішою проблемою належного навчання респонденти називають емоційне перевантаження — 71,2 %.

Упродовж трьох років частка закладів освіти, які повідомляли про впровадження заходів для відновлення соціального та емоційного благополуччя здобувачів освіти, залишається незмінною і становить 96 %. На діаграмі показано результати 2026 року.

Стабільність показника на надзвичайно високому рівні дозволяє припустити з великим відсотком достовірності, що у закладах освіти переважно сформоване розуміння важливості соціального та емоційного благополуччя здобувачів освіти як необхідної умови забезпечення якісного освітнього процесу. Відповідні заходи набули масового характеру та стали усталеною практикою переважної більшості закладів.

Результати трирічного опитування засвідчують не лише сталість упровадження відповідних заходів, а й усвідомлення закладами освіти своєї відповідальності за створення безпечного, психологічно комфортного та сприятливого для навчання освітнього середовища.

Таким чином, психоемоційний компонент став одним із центральних напрямів інституційної реакції ЗФПО. Це можна розглядати як позитивну тенденцію: проблема, яка найбільш часто фіксується закладами, одночасно має досить поширений механізм підтримки.

Водночас важливо не ототожнювати наявність психологічної підтримки з її доступністю для кожного здобувача або результативністю.

Про можливість здобувачів освіти своєчасно скористатися такою підтримкою засвідчили тільки 78,0 % керівників закладів освіти.

10. Спеціальні програми підтримки

У 2024 році 42,3 % респондентів повідомляли про наявність спеціальних програм підтримки для здобувачів, які постраждали через війну.

У новому опитуванні цей показник становить 39,0 %.

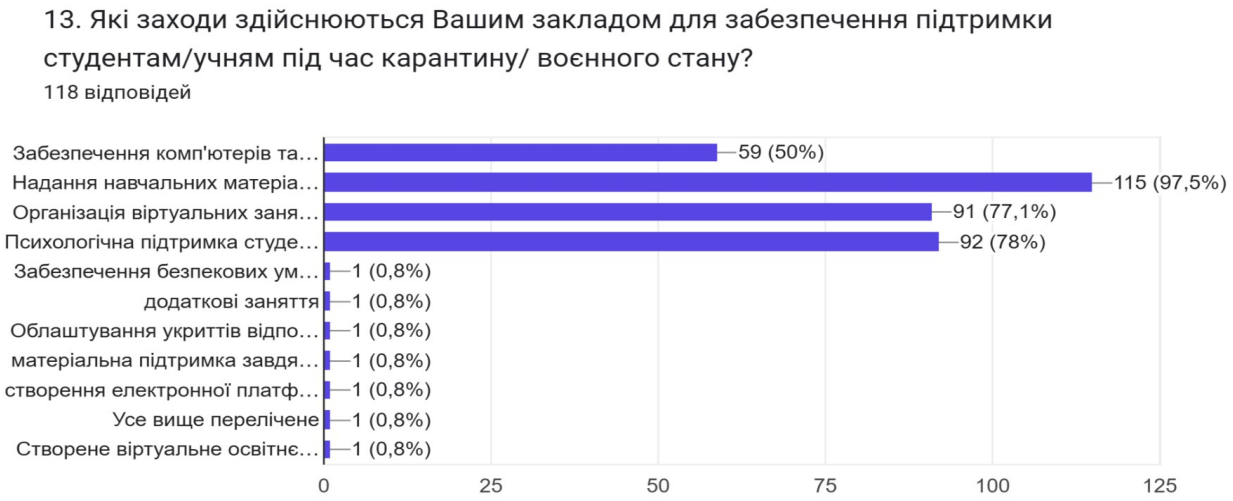
За цим напрямом помітного прогресу не відбулося.

Це важливий результат, оскільки паралельно із загальним покращенням організації освітнього процесу не спостерігається розширення саме адресних програм компенсації.

11. Доступ здобувачів до навчання та комунікація

Найпоширенішим заходом що підтримки здобувачів освіти безпосередньо під час навчання з врахуванням форматів навчання та безпекової ситуації в країні є **надання навчальних матеріалів в електронному форматі** – 97,5 % закладів.

Це фактично універсальна практика, що свідчить про стійке закріплення цифрових ресурсів як базового інструменту забезпечення безперервності освітнього процесу в умовах нестабільного доступу до очного навчання.

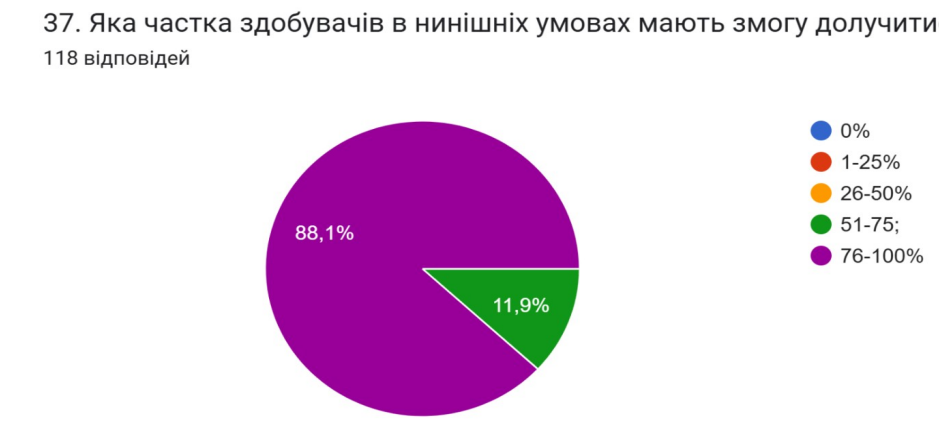
Як свідчать дані проведеного аналізу, така висока поширеність електронних матеріалів має подвійне значення. З одного боку, вона демонструє адаптацію ЗФПО до умов війни та попереднього досвіду пандемії: електронні матеріали дають змогу здобувачеві отримувати доступ до навчального контенту незалежно від місця перебування та частково компенсують перерви в синхронній взаємодії з педагогічними працівниками. З іншого боку, доступ до навчальних матеріалів не є тотожним повноцінному навчанню. Наявність матеріалів сама по собі не гарантує їх опрацювання, розуміння та досягнення очікуваних результатів навчання.

Тому в контексті освітніх втрат важливо оцінювати та демонструвати не тільки наявність доступу до електронних ресурсів, але й того, наскільки вони були інтегровані в систему діагностики, навчальної підтримки та оцінювання результатів.

Віртуальні заняття та консультації (77,1 %) також виступили важливим інструментом підтримки академічної безперервності. Їх поширеність свідчить про те, що після досвіду пандемії дистанційні формати стали інституційно закріпленим механізмом реагування на перерви в очному навчанні. Однак і тут принциповим стало питання якості: синхронне онлайн-заняття може забезпечувати доступ до викладача, але не обов'язково компенсує втрати, якщо здобувач не має стабільного зв'язку, належних умов для навчання або якщо зміст консультацій не пов'язаний із конкретними освітніми прогалинами.

А про забезпечення здобувачів освіти комп'ютерами та інтернетом зазначили лише 50,0 % закладів. На тлі майже універсального поширення електронних навчальних матеріалів це виявилося важливим дисбалансом. Фактично система широко використовує цифрові інструменти, але можливість повноцінно ними користуватися забезпечена лише приблизно у половині закладів. Це може створювати «цифровий розрив» між доступністю контенту та доступністю засобів його використання.

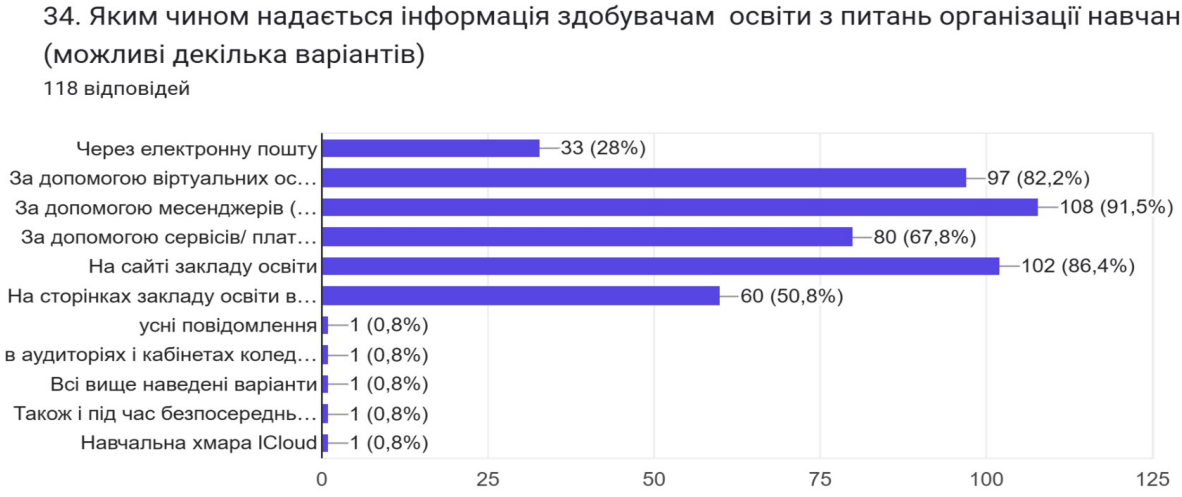
Нині 88,1 % респондентів зазначають, що 76–100 % здобувачів мають можливість долучатися до занять. 75,4 % повідомляють, що здобувачі фактично відвідують 76–100 % занять.

Для порівняння, попередні дослідження вже демонстрували високу стабільність відвідування: у 2024 році близько 90 % керівників повідомляли, що більшість студентів відвідують 76–100 % занять.

Комунікаційна система ЗФПО також залишається сильною стороною:

- месенджери — 91,5 %;
- сайт закладу — 86,4 %;
- віртуальні освітні середовища — 82,2 %;
- відеоконференції — 67,8 %.

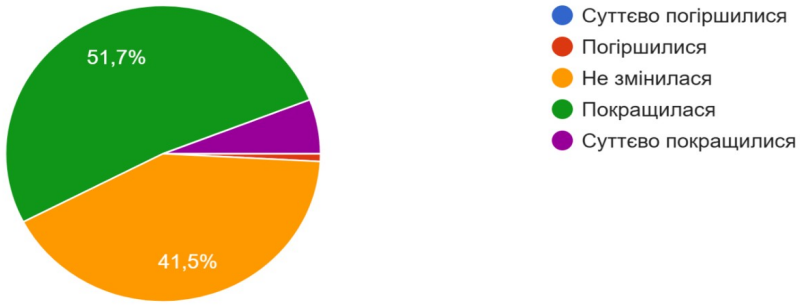
Усі 118 респондентів вважають, що заклад забезпечує оперативне інформування учасників освітнього процесу.

12. Оцінка якості організації освітнього процесу

В опитуванні 2026 середній рівень задоволеності організацією освітнього процесу становить близько **8,25** бали **з 10**.

33. Як Ви оцінюєте якість організації освітнього процесу у Вашому закладі освіти в цьому навчальному році у порівнянні з попереднім?

118 відповідей

Понад 82 % респондентів оцінили задоволеність на рівні 8–10 балів.

51,7 % вважають, що якість організації освітнього процесу покращилася, 5,9 % — що суттєво покращилася, 41,5 % не помітили змін і лише 0,8 % відзначили погіршення.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Висновки

Результати реалізації III та IV етапів Пілотного проєкту щодо вивчення (моніторингу) якості освіти у закладах фахової передвищої освіти засвідчили збереження зацікавленості закладів у незалежному оцінюванні результатів навчання здобувачів освіти, поступове вдосконалення організації освітнього процесу в умовах воєнного стану та водночас наявність проблем, пов'язаних із забезпеченням належного рівня підготовки майбутніх фахівців.

1. Пілотний проєкт набув ознак системного моніторингу якості фахової передвищої освіти.

Упродовж чотирьох етапів сформувалося відносно стале коло закладів-учасників, збережено широке регіональне представництво, збільшено кількість охоплених освітньо-професійних програм. Незалежне тестування забезпечило можливість виявлення тенденцій у результатах підготовки здобувачів освіти, зокрема таких, які неможливо встановити виключно за результатами внутрішнього оцінювання закладів.

Водночас добровільний характер участі та нерівномірне представлення окремих спеціальностей і ОПП обмежують можливості поширення отриманих висновків на всю систему фахової передвищої освіти.

2. Результати незалежного тестування не підтверджують стійкого відновлення якості підготовки здобувачів освіти.

Середній результат тестування у 2024/2025 та 2025/2026 навчальних роках практично не змінився — 62,8 та 62,4 бала відповідно — і залишається близьким до нижньої межі задовільного рівня.

Особливе занепокоєння викликає збільшення розриву між результатами окремих ОПП. Поряд із програмами, за якими здобувачі демонструють високі результати, зберігаються програми зі стійко низькими показниками. Це свідчить

про суттєву неоднорідність результатів підготовки та необхідність диференційованого підходу до визначення проблемних напрямів.

Позитивна динаміка за окремими ОПП підтверджує можливість відновлення результатів навчання навіть в умовах тривалих кризових обмежень. Водночас повторюваність незадовільних результатів за іншими програмами потребує окремого аналізу причин та оцінювання достатності заходів, які здійснюються відповідними закладами.

3. Адаптація організації освітнього процесу не супроводжується відповідним покращенням результатів навчання.

Заклади освіти забезпечили широке використання електронних навчальних матеріалів, дистанційних засобів комунікації, консультацій та інших інструментів підтримання освітнього процесу. Керівники переважно позитивно оцінюють якість його організації.

Водночас результати незалежного тестування не дають підстав ототожнювати належну організацію навчання з досягненням очікуваних результатів.

Виявлена розбіжність між позитивними оцінками керівників та фактичними навчальними досягненнями здобувачів ставить питання щодо достатності й об'єктивності внутрішнього оцінювання якості освіти.

Забезпечення доступу до навчання, використання цифрових ресурсів і збереження навчальної взаємодії є необхідними умовами освітнього процесу, проте їх результативність має підтверджуватися досягненнями здобувачів освіти.

4. Сформовані підходи до діагностики освітніх втрат потребують посилення зв'язку з подальшими управлінськими рішеннями.

Позитивним результатом є використання всіма опитаними закладами принаймні одного із запропонованих методів оцінювання освітніх втрат. Водночас зменшення поширеності локального тестування на 16,4 % за два останні роки викликає обґрунтовані застереження, особливо з огляду на результати незалежного оцінювання підготовки здобувачів цих закладів.

Зростання залучення зовнішньої допомоги для оцінювання освітніх втрат є позитивною тенденцією, проте залишається відкритим питання щодо практичного використання результатів такої діагностики.

Основний ризик полягає в тому, що виявлення навчальних прогалин не завжди забезпечує їх подальше усунення. Відповідно, оцінювання освітніх втрат має розглядатися як підстава для визначення конкретних компенсаторних заходів, а не лише як окрема діагностична процедура.

5. Результативність компенсаторних заходів залишається недостатньо переконливою, а управлінська реакція на виявлені проблеми — обмеженою.

Лише 28,8 % керівників закладів освіти вважають застосовувані компенсаторні заходи ефективними, тоді як 42,4 % оцінюють їх як трохи ефективні.

При цьому частка керівників, які брали участь у спеціалізованих програмах або отримували консультації з питань подолання освітніх втрат, зменшилася з 51 % до 36,4 %.

Зіставлення цих показників із результатами незалежного тестування та зростанням використання зовнішньої допомоги для діагностики освітніх втрат виявляє суперечність між усвідомленням проблем, оцінюванням їх масштабів і пошуком ефективніших способів подолання.

Таким чином, недостатній зв'язок між результатами діагностики, оцінюванням ефективності компенсаторних заходів та управлінськими рішеннями є однією з основних проблем, виявлених моніторингом.

6. Наслідки вимушених перерв у навчанні набувають дедалі виразнішого психосоціального характеру.

За відносної стабільності показника академічного відставання спостерігається зростання частки закладів, які відзначають емоційне перевантаження та соціальну ізоляцію здобувачів освіти.

Позитивним є збереження надзвичайно високої частки закладів, які впроваджують заходи психоемоційної підтримки, — 96 %. Це свідчить про сформоване розуміння важливості відповідного напряму роботи.

Водночас зростання психосоціальних проблем підтверджує необхідність поєднання академічних компенсаторних заходів із підтримкою психологічного благополуччя та соціальної залученості здобувачів освіти.

7. Подальше забезпечення якості фахової передвищої освіти потребує зміщення уваги з організації освітнього процесу на оцінювання його результативності.

Узагальнення результатів тестування та анкетування керівників засвідчує, що заклади освіти загалом адаптували організаційні підходи до роботи в умовах тривалих кризових обмежень. Проте сформовані механізми підтримання освітнього процесу не забезпечують однаково переконливих результатів навчання.

Відтак ключовим завданням наступного етапу має стати не лише подальше вдосконалення умов навчання, а насамперед забезпечення обґрунтованого зв'язку між виявленими освітніми втратами, заходами щодо їх подолання та фактичними змінами навчальних досягнень здобувачів освіти.

Пропозиції

1. Державній службі якості освіти України спільно з ДУ «Науково-методичний центр вищої та фахової передвищої освіти»:

продовжити реалізацію Пілотного проєкту зі збереженням можливості порівняння результатів послідовних етапів тестування;

передбачити поглиблений аналіз ОПП, за якими впродовж кількох етапів фіксуються незадовільні результати або суттєві негативні коливання;

сприяти поширенню досвіду закладів, здобувачі яких демонструють стабільно високі результати незалежного тестування.

посилити методичну та консультаційну підтримку керівників і педагогічних працівників ЗФПО з питань діагностики та подолання освітніх втрат.

під час наступних етапів Пілотного проєкту передбачити вивчення практичного використання закладами освіти результатів попередніх вимірювань, зокрема, з'ясування, які управлінські рішення приймалися за результатами

незалежного тестування, які компенсаторні заходи переглядалися або запроваджувалися та яким чином заклади оцінювали їх вплив на навчальні досягнення здобувачів освіти.

2. Керівникам закладів фахової передвищої освіти – учасників Пілотного проєкту:

забезпечити розгляд результатів незалежного тестування педагогічними радами та іншими відповідними колегіальними органами закладів освіти;

провести аналіз причин низьких результатів за окремими ОПП, освітніми компонентами та групами здобувачів;

визначати компенсаторні заходи з урахуванням конкретних навчальних прогалин, установлених за результатами діагностики;

використовувати результати незалежного оцінювання під час перегляду організації освітнього процесу та вдосконалення внутрішньої системи забезпечення якості освіти.

передбачити регулярне локальне оцінювання навчальних досягнень, зіставлення його результатів із даними незалежного тестування та використання отриманої інформації для коригування змісту й організації навчання.

3. Рекомендувати всім закладам освіти, які здійснюють підготовку у сфері фахової передвищої освіти, впроваджувати європейські практики подолання освітніх втрат та розширювати міжнародну співпрацю та обмін досвідом з питань оцінювання і подолання освітніх втрат:

визначати компенсаторні заходи з урахуванням результатів оцінювання навчальних досягнень та індивідуальних потреб здобувачів освіти. Особливу увагу приділяти усуненню виявлених навчальних прогалин та перевірці результативності застосованих заходів.

активізувати участь у міжнародних освітніх проєктах, програмах професійного розвитку керівників і педагогічних працівників, вивчати та впроваджувати успішні європейські практики оцінювання результатів навчання і подолання освітніх втрат.